

Originál

5 Co 233/2003-128

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Mileny Babkové a soudkyň JUDr. Jany Hůdové a JUDr. Vladimíry Zelenkové v právní věci nezl. žalobce [redacted] r.č. [redacted] bytem [redacted] zastoupeného otcem [redacted] a matkou [redacted] oběma bytem [redacted] oběma zastoupenými JUDr. Jiřím Šmrhou, advokátem se sídlem ve Strakonících, Plánkova 600, proti žalovanému [redacted], bytem [redacted] toho času [redacted] zastoupenému JUDr. Zdeňkem Lacinou, advokátem se sídlem ve Strakonících, Bezděkovská 65, o náhradu škody na zdraví, o odvolání obou účastníků proti mezitímnímu rozsudku Okresního soudu ve Strakonících ze dne 24.10.2002, č.j. 2 C 75/2001-111, **t a k t o :**

Rozsudek soudu prvního stupně **s e m ě n í** takto:

- I. Základ nároku žalobce je opodstatněn ze 75%.
- II. O náhradě nákladů řízení bude rozhodnuto v konečném rozhodnutí ve věci.

O d ů v o d n ě n í :

Napadeným rozsudkem soud prvního stupně rozhodl mezitímním rozsudkem tak, že základ nároku žalobce je oprávněn z 50%. Rozhodl také o tom, že o náhradě nákladů řízení bude rozhodnuto v konečném rozhodnutí.

Okresní soud odůvodnil své rozhodnutí tím, že k poškození zdraví nezletilého žalobce došlo ze dvou příčin, přičemž jednou bylo porušení prevenční povinnosti žalovaného a druhou porušení prevenční povinnosti nezletilým žalobcem. Obě tyto příčiny okresní soud staví na roveň. Uvedl v odůvodnění napadeného rozsudku, že pokud by žalovaný použil bezpečných branek, a žalobce nerespektoval zákaz houpání, k úrazu by nedošlo, stejně jako by k němu nedošlo, jestliže by žalobce pokyny žalovaného respektoval. Okresní soud vycházel ze zjištění, že žalobci se stal úraz na letním táboře při fotbalu, a to poté, co se přes zákaz vedoucích jako brankář zhoupl na horní vodorovné tyči kovové konstrukce, která byla použita jako fotbalová branka. Kovová konstrukce se převrhla a spadla mu na hlavu. Okresní soud zjistil, že takovéto chování dětí bylo zakázáno vedoucími a vycházel také ze zjištění, že kovová konstrukce, na které se nezletilý žalobce houpal, nevyhovovala normě, jak to vyplynulo ze znaleckého posudku provedeného soudem. Nezletilý žalobce byl schopen vnímat a zhodnotit možné riziko pro případ neuposlechnutí příkazu nehoupat se na brance. Po právní stránce okresní soud posuzoval důvodnost žaloby podle § 422 odst. 1 o.z. s vysvětlením, že toto ustanovení dopadá, i pokud nezletilý svým chováním poškodil sám sebe. I v takovém případě dopadá dle okresního soudu ustanovení o solidární odpovědnosti toho, kdo byl povinen vykonávat nad ním dohled. Za takovou osobu okresní soud považoval žalovaného, ovšem se závěrem, že žalovaný zanedbal náležitý dohled, protože dával dětem pokyny, aby se na brance nehoupaly, přesněji řečeno, vydal zákaz houpání se na brance. Nezletilý žalobce však tento pokyn neuposlechl, a proto si musí nést škodu z jedné poloviny sám. Žalovaný podle okresního soudu odpovídá žalobci za škodu podle § 415 o.z., protože porušil prevenční povinnost v tomto ustanovení uvedenou. Porušení prevenční povinnosti na straně žalovaného okresní soud vyvodil z § 5 vyhl. č. 185/1990 Sb., které ukládalo žalovanému počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví. Porušení této prevenční povinnosti okresní soud spatřoval v tom, že žalovaný použil pro fotbal branky, které neodpovídaly normě. Rozpor s normou okresní soud zjistil na základě znaleckého posudku v tom, že branky nebyly ukotveny v zemi a nebyl na nich výstražný štítek.

Proti tomuto rozsudku se odvolali oba účastníci.

Žalobce namítal nesprávné právní posouzení věci, zejména s ohledem na použití ustanovení § 422 o.z.. Podle jeho názoru toto ustanovení dopadá na případy jiného druhu. Podle žalobce je rozhodující v této věci posoudit, zda nezletilý žalobce nese určitý díl spoluviny, případně jaký, s čímž souvisí závěr, zda žalobce byl schopen rozpoznat a vnímat možné riziko. V tomto směru dle odvolatele okresní soud nečinil správný závěr, a proto nečinil ani správný závěr o tom, že žalovaný zanedbal řádný dohled. Odvolatel poukazyval na výpověď svědka [REDACTED] o důvodech, pro které byl dětem dáván zákaz houpání na brance. Podle odvolatele bylo houpání zakázáno nikoliv proto, že by se branka mohla převrhnout, ale proto, aby nedošlo k jinému druhu úrazu. Převrnutí branky nikdo z dospělých nečekal, a proto podle odvolatele nemohlo takové riziko očekávat ani nezletilé dítě. Podle odvolatele prvotní a zásadní příčinou zranění nezletilého žalobce bylo neodpovědné rozhodnutí žalovaného použít branku odporující svou konstrukcí a instalací zásadám bezpečnosti. Pouze jednání žalovaného je proto podle odvolatele v příčinné souvislosti se vznikem škody. Žalovaný se neměl spokojit jenom s ústním upozorňováním na možné nebezpečí, ale neměl dopustit vůbec použití branky, která odporovala bezpečnostním zásadám. Nezletilý žalobce proto nese buď zcela zanedbatelnou odpovědnost, nebo nese

žádnou odpovědnost. Žalovaný naopak odpovídá podle § 415 a § 420 o.z.. Žalobce navrhoval, aby napadený rozsudek byl změněn tak, že základ nároku je opodstatněn plně.

Žalovaný v odvolání navrhoval změnu napadeného rozsudku tak, že se žaloba zamítá. Podle jeho názoru nárok žalobce dán není, protože žalovaný nezanedbal povinnost vykonávat náležitý dohled, jak správně uzavřel soud prvního stupně. Podle odvolání nezanedbal žalovaný ani svou prevenční povinnost, protože nepřipadá v úvahu posuzovat porušení povinnosti žalovaným podle § 5 vyhl. č. 185/1995 Sb.. Toto ustanovení stanoví povinnosti provozovatele zotavovací akce pro děti pouze z medicínských a hygienických hledisek, neboť jde o prováděcí předpis k zákonu č. 20/1996 Sb. o péči o zdraví lidu. Žalovaný nesouhlasil ani s tím, že konstrukce použité fotbalové branky je srovnávána s technickou normou, která nemá ani charakter obecně závazného právního předpisu. Technická norma neklade požadavek na takové zajištění branky, které by zabránilo jejímu převržení. Použitá branka odpovídala účelu, k jakému sloužila a také terénu, na kterém se fotbal hrál. Branka, kterou zkoumal z fotografií znalec, nebyla identická s tou brankou, která byla skutečně použita při hře. Soudem vytýkané neumístění štítku zakazujícího na brance se houpat, nebylo dle odvolatele v přímé souvislosti s následkem, zatímco příčinná souvislost byla mezi porušením zákazu a úrazovým dějem. Prokázané několikeré ústní opakování zákazu houpat se na brance, splnilo svůj účel mnohonásobně lépe než umístění štítku se zákazem. Kdyby byl štítek umístěn a nebyl dáván soustavný zákaz na brance se houpat, úrazovému ději by se, podle žalovaného, nepředěšlo. Nepředěšlo by se úrazu ani při použití branky shodné s technickou normou. Ani branka, která by byla v souladu s technickou normou, by neznamenala vyloučení pádu. Jedinou účelnou obranou proti možnému úrazu bylo dle odvolatele dodržování zákazu houpat se na břevně. Nedodržení zákazu je nutno přičítat k tíži pouze nezletilému žalobci.

Odvolání obou účastníků jsou včasná (§ 204 o.s.ř.), podaná oprávněnými osobami (§ 201 o.s.ř.) a přípustná (§ 201 a § 202 o.s.ř.). Obě odvolání také obsahují všechny náležitosti požadované ustanovením § 205 odst. 1 a 2 o.s.ř.. Obě odvolání obsahují skutečnosti, ze kterých lze dovodit odvolací důvody podle § 205 odst. 2 o.s.ř.. Nezletilý žalobce uplatňuje důvod podle § 205 odst. 2 písm. g/ o.s.ř. – namítá nesprávné právní posouzení věci. Pokud namítá výslovně odvolací důvod podle § 205 odst. 2 písm. e/ o.s.ř. – že soud prvního stupně dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním - odvolací soud dospěl k závěru, že tento odvolací důvod nelze z obsahu odvolání nezletilého žalobce dovodit. Žalobce sice uvádí, že okresní soud nesprávně zjistil skutkový stav, ale tomuto zobečnění jednotlivé námitky neodpovídají. Nezletilý žalobce to vysvětlil i při odvolacím jednání, když uvedl, že nesprávné skutkové zjištění spatřuje v závěru okresního soudu, že žalovaný nezanedbal dohled. Tento závěr je totiž závěrem právním, takže nezletilý žalobce i v těch konkrétních námitkách, kde vytýká nesprávné skutkové zjištění, ve skutečnosti namítá nesprávné právní posouzení věci. I z odvolání žalovaného plynou námitky jen ohledně nesprávného právního posouzení věci. I žalovaný proto uplatnil odvolací důvod podle § 205 odst. 2 písm. g/ o.s.ř.. Výjimkou ze závěru odvolacího soudu, že žalovaný uplatnil pouze námitky směřující proti právním závěrům okresního soudu, je námitka žalovaného týkající se znaleckých závěrů ohledně konkrétně posuzované branky. Pokud žalovaný namítá, že vyfotografovaná a znalcem také posuzovaná branka není identická se skutečně použitou fotbalovou brankou, jde o námitku směřující proti zjištění skutkového stavu.

Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek podle § 212a odst. 1 o.s.ř., tedy nejen z odvolacích důvodů uplatněných odvolateli, ale ze všech odvolacích důvodů, jak jsou upraveny ustanovením § 205 odst. 2 o.s.ř.. Přezkoumáno bylo i řízení, které napadenému rozsudku předcházelo, a to z hlediska vad uvedených v ustanovení § 212a odst. 5 o.s.ř.. Vady řízení, ke kterým by odvolací soud přihlédl z úřední povinnosti, však zjištěny nebyly.

Odvolání žalobce je částečně důvodné, odvolání žalovaného důvodné není.

Odvolací soud vychází z téhož skutkového stavu jako soud prvního stupně. Až na jedinou výjimku, je oběma účastníky napadáno pouze právní posouzení věci okresním soudem. Žádný z účastníků také v odvolání nenavrhuje jiný důkaz. Pokud žalovaný nesouhlasí se skutkovým zjištěním okresního soudu učiněným ze znaleckého posudku ohledně znalce posuzované branky, odvolací soud tuto námitku nepovažuje za rozhodnou. Podstatné totiž je, že okresní soud zjistil znaleckým posudkem znění technické normy, a že ze souhlasných tvrzení účastníků (a ostatně i z dalších provedených důkazů) plyne, že právě ta branka, která byla příčinou poškození na zdraví nezletilého žalobce, nebyla nijak ukotvena do země a nenesla výstražný štítek. Tyto skutečnosti ani žalovaným v odvolání popírány nejsou. Je pak nerozhodné, zda to byla právě ta branka, která byla vyfotografována. Odvolací soud tedy odkazuje na skutkové zjištění soudu prvního stupně, jak jsou shora uvedena, a jak plynou z napadeného rozsudku. Nelze však zcela souhlasit s právním posouzením věci okresním soudem. Důvodná je odvolací námitka žalobce, že nárok vznesený žalobcem nelze posoudit podle ustanovení § 422 o.z. o odpovědnosti za škodu způsobenou těmi, kteří nemohou posoudit následky svého jednání. Již z citace ustanovení § 422 odst. 1, jak je uvedl soud prvního stupně v napadeném rozsudku, plyne, že uvedené ustanovení upravuje odpovědnost nezletilého za škodu jím způsobenou a neupravuje odpovědnost způsobenou nezletilému. Správně však okresní soud postupoval, když nárok posuzoval podle § 415 o.z., opomněl však uvést, že porušením ustanovení § 415, tedy porušením tzv. prevenční povinnosti, dochází k porušení té právní povinnosti, jejíž porušení je jedním z předpokladů odpovědnosti za škodu podle § 420 o.z.. Podle uvedeného ustanovení (odst. 1) každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti.

Právní povinností je i prevenční povinnost podle § 415 o.z., která je každému uložena, a jejímž obsahem je počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí. Nepočíná-li si někdo tak, neplní svou právní povinnost a koná protiprávně. Je tedy odpovědný za škodu, která v důsledku toho vznikne. Pokud někdo však vzhledem ke konkrétním okolnostem postupuje tak, že svým počínáním nezavdal příčinu ke škodě, potom za případně vzniklou škodu neodpovídá.

Okresní soud dospěl ke správnému skutkovému závěru, že příčinou škody vzniklé žalobci bylo jednak to, že žalovaným byla použita pro fotbalovou hru branka, která se převrátila a nezletilého žalobce zranila, a jednak to, že nezletilý žalobce se na tuto branku zavěsil a zhoupl se. Příčinou pádu branky byla její nestabilita po zavěšení nezletilého žalobce a jeho zhouplnutí. Z uvedeného je zřejmé, že na následku se podílelo jednání jak žalovaného, tak jednání žalobce. Jednání žalovaného bylo protiprávní proto, že dopustil použití branky nestabilní, která nevyhovovala normě pro přenosnou fotbalovou branku. Okresní soud učinil správná skutková zjištění ze znaleckého posudku zejména v tom, že žalovaným použita

fotbalová branka byla nebezpečným sportovním zařízením. Bezpečným sportovním zařízením je totiž jen taková branka, která vyhovuje technické normě. Jestliže žalovaný neučinil vše pro to, aby bylo použito sportovního zařízení bezpečného, nesplnil svou prevenční povinnost plynoucí z § 415, která mu ukládá, počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví (mimo jiné). Dle názoru odvolacího soud technická norma nemá význam jen pro výrobce a distributory, ale právě ve shora uvedeném smyslu má význam i pro uživatele. Jen ten uživatel, který instaluje sportovní zařízení (z hlediska bezpečnostního) odpovídající normě, plní svou prevenční povinnost. Technická norma sice není právní předpis obecně závazné povahy, a porušení technické normy nelze považovat za porušení právní povinnosti ve smyslu § 415 o.z., avšak jedná-li se o takové porušení technické normy, které je zároveň porušení obecných bezpečnostních předpisů, může porušení technické normy znamenat porušení prevenční povinnosti a tím porušení právní povinnosti ve smyslu § 420 o.z.. Význam technické normy spočívá v tom, že stanoví takové parametry fotbalové branky, při jejichž dodržení jde o zařízení bezpečné. Jestliže je takové zařízení použito (v tomto případě použití stabilní branky s varovným štítkem), splní ten, kdo uvede takové zařízení do užívání, svou prevenční povinnost beze zbytku. Jestliže by takový uživatel navíc vydal opakovaně pokyn, aby se nikdo nevěšel na branku, pak by nemohl být odpovědný za případný úraz, který by se stal v důsledku neuposlechnutí jeho zákazu.

V tomto případě však žalovaný porušil svou prevenční povinnost závažným způsobem právě instalováním nebezpečného sportovního zařízení.

Odvolací soud nesouhlasí s námitkou žalovaného, že prevenční povinnost žalovaného neplyne z § 5 vyhl. č. 185/1990 Sb.. Citované ustanovení stanoví (stejně jako § 415 o.z.) pro provozovatele zotavovacího zařízení, kterým žalovaný byl, povinnost jednat tak, aby nedocházelo k poškození na zdraví. Je mu totiž uloženo, aby (mimo jiné) zabezpečoval opatření k předcházení (mimo jiné – konkrétně různým nemocem) poškození zdraví. Takovým opatřením bylo zabezpečit použití fotbalových branek odpovídajících bezpečnostním požadavkům technické normy.

I kdyby však nebylo citovaného ustanovení vyhlášky, lze prevenční povinnost uvedeného obsahu dovodit z § 415 o.z. v souvislosti s bezpečnostními zásadami plynoucími z technické normy.

Svou prevenční povinnost ovšem porušil i nezletilý žalobce. I na něj totiž dopadá ustanovení § 415 o.z.. Nezletilý žalobce porušil svou prevenční povinnost tím, že neuposlechl zákazu vedoucích (a tedy vlastně žalovaného), a i v důsledku toho se mu stal úraz. Kdyby byl uposlechl a na branku se nezavěsil, nepochybně by k úrazu nedošlo.

Nelze však přehlédnout, že i při porušení zákazu daného žalovaným, tedy i v případě, že by nezletilý žalobce zákaz nerespektoval, nedošlo by k jeho úrazu (nebo minimálně nikoliv v takovém rozsahu), pokud by byla instalována branka ukotvená v zemi. Nebyl by sice v takovém případě vyloučen úraz, který předpokládali vedoucí oddílů při zakazování houpat se na brance, ale byl by to úraz nepochybně méně závažný, jehož příčinou by nebylo převrnutí branky (byl by to úder míčem v okamžiku zavěšení, „utržení se“ a pád apod.).

Odvolací soud vzhledem k uvedenému dospěl k závěru, že porušení prevenční povinnosti ze strany žalovaného je daleko závažnější, protože sebou nese daleko závažnější riziko důsledků tohoto porušení (pád železné konstrukce se zavěšeným dítětem). Naopak porušení prevenční povinnosti ze strany nezletilého žalobce je podle názoru odvolacího soudu méně závažné, protože riziko poškození na zdraví při porušení zákazu bylo daleko menší než riziko při instalování nebezpečné konstrukce.

Proto odvolací soud zhodnotil spoluzavinění žalobce na vzniklé škodě (§ 441 o.z.) pouze jednou čtvrtinou (25%). Nárok žalobce je tak opodstatněn ze 75%.

Na závěr je nutno uvést, že odvolací soud nesdílí námitku žalobce týkající se možnosti použití úpravy odpovědnosti za škodu dané zákoníkem práce prostřednictvím nařízení vlády č. 108/94 Sb.. Uvedený předpis, který taxativně uvádí zvláštní případy odpovědnosti za škodu, na něž dopadají pracovněprávní předpisy, nelze vztahovat na případy v něm neuvedené, které nemají nic společného s přípravou na povolání.

Z těchto důvodů odvolací soud napadený mezitímní rozsudek podle § 220 odst. 1 o.s.ř. změnil. Zároveň obdobným způsobem jako soud prvního stupně vyhradil rozhodnutí o náhradě nákladů řízení do konečného rozhodnutí ve věci (po vyřešení otázky výše nároků).

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání do dvou měsíců od doručení jeho písemného vyhotovení, a to k Nejvyššímu soudu ČR v Brně prostřednictvím Okresního soudu ve Strakonících.

Krajský soud v Českých Budějovicích
dne 26. února 2003

JUDr. Milena B a b k o v á
předsedkyně senátu

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Vojtky a soudkyň JUDr. Marty Škárové a JUDr. Olgy Puškinové v právní věci žalobce [redacted] nar. [redacted] bytem ve [redacted] zastoupeného JUDr. Jiřím Šmrhou, advokátem se sídlem ve Strakonících, Plánkova 600, proti žalovanému [redacted] bytem v [redacted] t. č. [redacted] zastoupenému JUDr. Zdeňkem Lacinou, advokátem se sídlem ve Strakonících, Bezděkovská 65, o náhradu škody na zdraví, vedené u Okresního soudu ve Strakonících pod sp. zn. 2 C 75/2001, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 26. února 2003, č. j. 5 Co 233/2003-128, takto:

I. Dovolání žalovaného proti rozsudku odvolacího soudu ve výroku, jímž byl rozsudek soudu prvního stupně změněn ohledně 25 % základu nároku, **se zamítá.**

II. Dovolání žalovaného proti rozsudku odvolacího soudu ve výroku, jímž byl rozsudek soudu prvního stupně potvrzen ohledně 50 % základu nároku, **se odmítá.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se domáhal náhrady škody na zdraví ve výši 39.450,- Kč na bolestném a 7.875.000,- Kč za ztížení společenského uplatnění, která mu v době jeho nezletilosti vznikla při úrazu dne 12. 7. 1999 na letním táboře Rechle provozovaném žalovaným v okrese Prachatice. K úrazu došlo tak, že při účasti na organizovaném programu - fotbalovém zápase - se žalobce zavěsil na kovovou fotbalovou branku, která nebyla pevně spojena se zemí. Branka se vahou žalobcova těla převrhla a spadla mu na obličejovou část hlavy, v důsledku čehož

došlo ke krvácení do mozku, pohmoždění mozku, zlomenině spodiny lebeční, tříštivé zlomenině kosti čelní, zlomenině levé oční, kosti nosní, horní čelisti s posunutím a erozi rohovky levého oka. Žalobce dovozuje odpovědnost žalovaného jako provozovatele a organizátora soukromého dětského tábora s tím, že porušil povinnost zajistit řádný a účinný dohled nad nezletilými účastníky tábora, neboť neučinil žádná konkrétní faktická opatření směřující k zabránění pádu branky pro případ, že nezletilé děti neuposlechnou pokyny „nehoupat se na brance“.

Okresní soud ve Strakonicih mezeitímím rozsudkem ze dne 24. 10. 2002, č. j. 2 C 75/2001-111, rozhodl, že základ nároku žalobce na náhradu škody na zdraví proti žalovanému je „oprávněn“ z 50%. Vyšel ze zjištění, že žalovaný byl provozovatelem dětského letního tábora, kde došlo k úrazu tehdy nezletilého žalobce v důsledku pádu branky poté, co se na ní žalobce v průběhu fotbalové hry zhoupl. Mezi účastníky bylo nesporné, že děti na táboře byly opakovaně upozorňovány na to, že se nemají na fotbalových brankách houpat. Důvodem byla prevence a předcházení možným úrazům vyplývajícím ze hry; možnost, že by došlo k převržení brány a následnému úrazu, nebyla předpokládána ani vedoucími. Ohledně použitých fotbalových branek bylo z fotodokumentace a znaleckého posudku Jiřího Eliáška, znalce v oboru sport, technický stav a bezpečnost sportovních zařízení, vybavení a potřeb, vyjma parašutismu, letectví a potápění, zjištěno, že se jednalo o fotbalové branky ve zcela nevyhovujícím stavu pro sportovní činnost, neboť měly nerovnou konstrukci, byly zprohýbané, nedoléhaly pevně k zemi, nebyly ukotveny úchyty k zemi a postrádaly též bezpečnostní štítek s textem o zákazu šplhání po rámu branky; taková branka neodpovídá platné technické normě (ČSN EN 748+ A1/94 0510). Soud dospěl k závěru, že k poškození zdraví tehdy nezletilého žalobce došlo ze dvou rovnocenných příčin, přičemž první bylo porušení prevenční povinnosti žalovaným a druhou porušení prevenční povinnosti žalobcem. Pokud by žalovaný použil bezpečných branek a žalobce nerespektoval zákaz houpání, k úrazu by podle soudu nedošlo, stejně jako by k němu nedošlo, jestliže by žalobce pokyny žalovaného respektoval. Houpání dětí na brance bylo zakázáno vedoucími, avšak kovová konstrukce, na níž se žalobce houpal, nevyhovovala normě, jak vyplynulo ze znaleckého posudku. Tehdy nezletilý žalobce byl podle soudu schopen vnímat a zhodnotit možné riziko pro případ neuposlechnutí příkazu nehoupat se na brance. Soud posuzoval věc podle ustanovení § 422 odst. 1 obč. zák. a dospěl k závěru, že žalovaný nezanedbal náležitý dohled, protože dával dětem pokyny, aby se na brance nehoupaly (přesně řečeno vydal zákaz houpání se na brance), avšak žalobce tento pokyn neuposlechl, a proto musí nést škodu zjedné poloviny sám. Žalovaný však odpovídá žalobci za škodu podle ustanovení § 415 obč. zák., protože porušil prevenční povinnost tím, že použil pro fotbal branky, které neodpovídaly normě; soud přitom poukázal i na ustanovení § 5 vyhlášky č. 185/1990 Sb., které ukládalo žalovanému jako provozovateli zotavovací akce počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví.

K odvolání obou účastníků Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 26. 2. 2003, č. j. 5 Co 233/2003-128, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že základ nároku žalobce je opodstatněn ze 75%, a vyslovil, že o náhradě nákladů bude rozhodnuto v konečném rozhodnutí ve věci. Odvolací soud vyšel ze skutkového zjištění soudu prvního stupně a dospěl k závěru, že nárok žalobce nelze posuzovat podle ustanovení § 422 obč. zák., které upravuje odpovědnost za škodu způsobenou nezletilým, noliž odpovědnost za škodu způsobenou nezletilému. Správně soud prvního stupně posuzoval věc podle ustanovení § 415

obč. zák., opomněl však uvést, že porušení prevenční povinnosti je porušením právní povinnosti, které je jedním z předpokladů odpovědnosti za škodu podle § 420 obč. zák. Příčinou škody vzniklé žalobci bylo jednak to, že žalovaným byla použita pro fotbalovou hru branka, která se převrátila a nezletilého žalobce zranila, jednak to, že nezletilý žalobce se na tuto branku zavěsil a zhoupl se; příčinou pádu branky tedy byla její nestabilita po zavěšení nezletilého žalobce a jeho zhoupnutí. Z toho je zřejmé, že na následku se podílelo jak jednání žalovaného, tak jednání žalobce. Jednání žalovaného bylo protiprávní proto, že dopustil použití nestabilní branky, která nevyhovovala normě pro přenosnou fotbalovou branku a byla tak nebezpečným sportovním zařízením. Jestliže žalovaný neučinil vše pro to, aby bylo použito bezpečné sportovní zařízení, nesplnil svou prevenční povinnost vyplývající z ustanovení § 415 obč. zák., které mu mj. ukládá počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví. Technická norma sice není právní předpis obecně závazné povahy a porušení technické normy nelze považovat za porušení právní povinnosti ve smyslu ustanovení § 415 obč. zák., avšak jedná-li se o takové porušení technické normy, které je zároveň porušením obecných bezpečnostních předpisů, může porušení technické normy znamenat porušení prevenční povinnosti a tím porušení právní povinnosti ve smyslu ustanovení § 420 obč. zák. Význam technické normy spočívá v tom, že stanoví technické parametry fotbalové branky, při jejichž dodržení jde o zařízení bezpečné, a jen ten uživatel, který instaluje sportovní zařízení odpovídající normě, plní svou prevenční povinnost. Jestliže by takový uživatel navíc opakovaně vydal pokyn, aby se nikdo nevěšel na branku, nemohl by pak být odpovědný za případný úraz, který by se stal v důsledku neuposlechnutí jeho zákazu. Žalovaný však svou prevenční povinnost závažným způsobem porušil právě instalováním nebezpečného sportovního zařízení. Tak lze dovodit nejen z ustanovení § 5 vyhlášky č. 185/1990 Sb., ale též ze samotného ustanovení § 415 obč. zák. v souvislosti s bezpečnostními zásadami plynoucími z technické normy. Svou prevenční povinnost ovšem porušil i žalobce tím, že neuposlechl zákazu vedoucích (tedy vlastně žalovaného) a i v důsledku toho se mu stal úraz. Kdyby byl uposlechl a na branku se nezavěsil, nepochybně by k úrazu nedošlo. Podle odvolacího soudu však nelze přehlédnout, že i při porušení zákazu daného žalovaným, tedy i v případě, že by žalobce zákaz nerespektoval, nedošlo by k jeho úrazu (minimálně ne v takovém rozsahu), pokud by byla instalována branka ukotvená v zemi. Nebyl by sice v takovém případě vyloučen úraz, který předpokládali vedoucí oddílů při zakazování houpat se na brance, ale byl by to úraz nepochybně méně závažný, jehož příčinou by nebylo převrnutí branky (byl by to úder míčem v okamžiku zavěšení, „utržení se“ a pád apod.). Odvolací soud proto dospěl k závěru, že porušení prevenční povinnosti ze strany žalovaného je daleko závažnější, neboť s sebou nese podstatně závažnější riziko důsledků tohoto porušení (pád železné konstrukce se zavěšeným dítětem). Naopak porušení prevenční povinnosti ze strany tehdy nezletilého žalobce je podle názoru odvolacího soudu méně závažné, protože riziko poškození na zdraví při porušení zákazu bylo daleko menší než riziko při instalování nebezpečné konstrukce. Odvolací soud tedy zhodnotil spoluzavinění žalobce na vzniklé škodě (§ 441 obč. zák.) pouze jednou čtvrtinou. Na závěr uvedl, že nesdílí námitku žalobce ohledně možnosti použití úpravy odpovědnosti za škodu dané zákoníkem práce prostřednictvím nařízení vlády č. 108/1994 Sb. Uvedený předpis, který taxativně uvádí zvláštní případy odpovědnosti za škodu, na něž dopadají pracovněprávní předpisy, nelze vztahovat na případy v něm neuvedené, které nemají nic společného s přípravou na povolání.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř., a které odůvodňuje podle ustanovení § 241a odst. 2

písm. b) a odst. 3 o.s.ř. Namítá, že odvolací soud ze znaleckého posudku znalce Jiřího Eliáška a technické normy ČSN EN 748+A1 94 0510 dovozuje, že branka pro fotbal, která je v souladu s technickou normou, se nepřevrátí v případě zavěšení a zhrounutí se osoby na horním rámu branky. Takovou stabilitu branky technická norma nevyžaduje, jak vyplývá z bodu 5.3 této normy i ze znaleckého posudku. Napadený rozsudek podle dovolatele vychází z nesprávné úvahy, že jen použití přenosné branky odpovídající normě při neformální soutěžní hře je splněním prevenční povinnosti. Technická norma však nemá obecně závaznou povahu, použité branky pocházely z doby daleko před jejím vznikem. Je všeobecně známo, že při fotbalové hře se branky různým způsobem improvizují a že i přenosné branky užívané v tréninku i hře jak žákovských, dorosteneckých i dospělých mužstev, nejsou plně v souladu s touto normou. Podstatné ovšem je, že ani zmíněná technická norma neklade na fotbalovou branku takový požadavek, aby byla zajištěna proti převrnutí v případě zavěšení tělesa s pohybovou energií, jejíž pohyb právě může vychýlit branku do strany. Pokud odvolací soud v napadeném rozsudku dospěl k závěru, že z citované technické normy vyplývá požadavek na nepřevratitelnost fotbalové branky při zavěšení osoby na její břevno, pak takové zjištění nemá oporu v provedených důkazech, a další právní úvahy z tohoto zjištění učiněné činí rozhodnutí nesprávným. Dovolatel uzavřel, že k nehodovému ději nedošlo ze samotné podstaty branky, byť nebyla v souladu s technickou normou, ale nehodový děj byl vyvolán činností nezletilého žalobce, která byla zakázána a jejíž důsledky si mohl nezletilý žalobce představit i bez takového zákazu; právě nezletilý žalobce svým zásahem vyvolal nebezpečný nehodový děj. Bez takového zásahu branka potřebnou stabilitu předpokládanou odst. 5.3 technické normy ostatně splňovala. Dovolatel má za to, že odvolací soud nesprávně posoudil význam zakázaného a tím i protiprávního jednání nezletilého žalobce ve vztahu k technickému stavu branky a tak nesprávně rozhodl, navíc odůvodnění napadeného rozsudku není přesvědčivé a nevypovídá se se všemi rozhodnými skutečnostmi. Navrhl proto, aby dovolací soud napadené rozhodnutí dovolacího soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení

Žalobce se k dovolání vyjádřil tak, že význam citované technické normy spočívá v možnosti uživatele zjistit, jaké požadavky jsou kladeny na určité zařízení z hlediska jeho bezpečnosti, a podle toho se rozhodnout, zda pro určitou činnost použije zařízení bezpečné či nikoliv, když v druhém případě bere na sebe tomu odpovídající riziko, resp. odpovědnost za následky použití technicky odpovídajícího zařízení. Použil-li žalovaný při fotbalovém zápase mezi družstvy složenými výhradně z nezletilých dětí branky, které absolutně nevyhovují požadavkům technické normy, a to jak požadavkům kladeným na konstrukci branek, tak na jejich instalaci, porušil příslušnou normu podstatným způsobem, neboť podle znaleckého posudku branky neodpovídají žádnému z kritérií bezpečnostních parametrů normy a pro svůj technický stav jsou zcela nevhodné pro jakoukoli sportovní činnost bez ohledu na věk cvičenců, a porušil tak svou základní právní povinnost - prevenční povinnost podle ustanovení § 415 obč. zák. a speciální povinnost podle § 5 vyhlášky č. 185/1990 Sb. Žalovaný použitím závadných a nebezpečných branek nejenže podstatně zvýšil riziko možného vzniku škody na zdraví dětí, ale dodáním a instalací těchto branek a vymezením terénu a prostoru, v němž děti mohly (směly) fotbal vůbec hrát, riziko vzniku škody sám žalovaný prvotně zapříčinil. Nebýt umístění závadné a nebezpečné branky žalovaným v místě nehody, nebylo by předmětného úrazu. Pokud se žalovaný v zájmu dosažení bezpečnosti svých nezletilých svěřenců spokojil pouze s tímto ústním upozorněním a neučinil nic jiného k zabránění vzniku úrazu, když navíc vědomě použil k této činnosti branky pro svůj technický stav vysoce nebezpečné, musí nést plnou odpovědnost za následek tohoto svého konání i opomenutí a této odpovědnosti se

nemůže zprostit tvrzením, že úraz byl vyvolán činností nezletilého. Prvotní, základní a zásadní příčinou a důvodem pádu branky a způsobení těžkého úrazu bylo žalovaného neodpovědné rozhodnutí použít vysoce závadnou a nebezpečnou branku. Žalobce proto navrhuje, aby dovolací soud dovolání odmítl.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání bylo proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu podáno ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř., a po přezkoumání věci podle § 242 o.s.ř. dospěl k závěru, že dovolání proti výroku rozsudku odvolacího soudu v části, v níž byl rozsudek soudu prvního stupně změněn, není důvodné, a v části, v níž byl potvrzen, není přípustné

Podle ustanovení § 236 odst. 1 o.s.ř. dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Podle ustanovení § 237 odst. 1 o.s.ř. je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [písm. a)], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [písm. b)], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení písmena b) a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [písm. c)].

V dané věci ke změně rozsudku soudu prvního stupně došlo pouze v tom rozsahu, ve kterém odvolací soud rozhodl rozdílně o základu nároku oproti soudu prvního stupně, tj. v rozsahu 25 %. Proti výroku rozsudku odvolacího soudu, kterým byl rozsudek soudu prvního stupně změněn tak, že žaloba je navíc z 25 % opodstatněná, je tedy dovolání přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř.

Nesprávné právní posouzení věci, které dovolatel uplatňuje jako důvod dovolání [§ 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř.], může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

Podle § 415 obč. zák. každý je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví a na majetku ani k neoprávněnému majetkovému prospěchu na úkor společnosti nebo jednotlivce.

Předpokladem obecné odpovědnosti za škodu podle ustanovení § 420 odst. 1 obč. zák. je 1) porušení právní povinnosti, 2) existence škody (majetková újma) a 3) příčinná souvislost mezi porušením právní povinnosti škůdce a vznikem škody (tzv. kauzální nexus). Zavinění se předpokládá, avšak za podmínek ustanovení § 420 odst. 3 obč. zák. se škůdce může odpovědnosti zprostit. Porušením právní povinnosti je míněn objektivně vzniklý rozpor mezi tím, jak škůdce skutečně jednal (případně opomenul jednat), a tím, jak jednat měl, aby dostal povinnosti ukládané mu právním předpisem či jinou právní skutečností, např. smlouvou. Vedle porušení povinnosti zákonné a smluvní zákon zakládá obecnou povinnost (tzv. generální prevence) ukládající každému počínat si takovým způsobem, aby svým jednáním nezpůsobil škodu na zdraví, na majetku a na jiných hodnotách (§ 415 obč. zák.), a to bez

ohledu na to, zda mezi poškozeným a škůdcem existuje právní vztah či nikoliv. Porušení této povinnosti je rovněž porušením právní povinnosti ve smyslu ustanovení § 420 odst. 1 obč. zák.

Občanskoprávní prevenci lze charakterizovat jako souhrn způsobů a forem předcházení ohrožení a porušování subjektivních občanských práv, tj. práv, která jsou upravována a chráněna normami občanského práva hmotného v objektivním smyslu. Vlastní obsah úpravy občanskoprávní prevence spočívá ve stanovení určitého systému prevenčních právních povinností, jakož i nepříznivých právních následků (sankcí) spjatých s jejich ohrožením či porušením. Jinými slovy řečeno, každý je podle § 415 obč. zák. povinen zachovávat vždy takový stupeň bedlivosti (pozornosti), který lze po něm vzhledem ke konkrétní časové a místní situaci rozumně požadovat a který - objektivně posuzováno - je způsobilý zabránit či alespoň co nejvíce omezit riziko vzniku škod na životě, zdraví či majetku; uvedené ustanovení mu však neukládá povinnost předvídat každý v budoucnu možný vznik škody. Nepočíná-li si někdo v souladu s takto obecně stanovenou právní povinností, chová se protiprávně a postihuje ho za to - za splnění dalších předpokladů - občanskoprávní odpovědnost za škodu (§ 420, 421 obč. zák.).

Odvolací soud v souladu s uvedenými obecnými principy tzv. generální prevence dovodil v poměrech konkrétního případu, že žalovaný byl povinen při organizování sportovní činnosti dbát na to, aby k ní byla použita taková zařízení (sportovní náčiní a nářadí), která jsou bezpečná a která při hře neohrožují svými vlastnostmi, např. nestabilitou, životy a zdravím dětí. Takový požadavek lze na něj bezesporu klást zejména proto, že byl pořadatelem dětského letního tábora, po němž lze rozumně požadovat, aby při své činnosti vytvořil podmínky pro bezpečné sportovní aktivity dětí. Dovolateli lze přisvědčit v tom, že technická norma nemá obecně závaznou povahu, ostatně ke stejnému závěru dospěl i odvolací soud, který správně tuto normu vzal v úvahu při posuzování bezpečnosti předmětné branky, jejíž parametry poměřoval s normou uvedenými požadavky na vlastnosti přenosné fotbalové branky splňující nároky na bezpečnost při sportovní činnosti. Jestliže následně dovodil, že použití přenosné fotbalové branky, která je pro svůj nedobrá stav nebezpečným sportovním zařízením a která ani neodpovídá požadavkům normy na bezpečný provoz, zakládá porušení povinnosti předcházet riziku vzniku škod ve smyslu ustanovení § 415 obč. zák., vyložil toto ustanovení správně a nelze mu v tomto směru vytýkat naplnění dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř.

Podle ustanovení § 441 obč. zák. byla-li škoda způsobena také zaviněním poškozeného, nese škodu poměrně; byla-li škoda způsobena výlučně jeho zaviněním, nese ji sám.

Toto ustanovení se vztahuje na případy, kdy škoda způsobená poškozenému není v plném rozsahu výsledkem jednání škůdce, nýbrž se na jejím vzniku částečně či zcela podílelo jednání samotného poškozeného. I na straně nezletilého poškozeného, který byl schopen ovládnout své jednání a posoudit jeho následky, musí být splněny základní podmínky odpovědnosti (§ 420 obč. zák.), a to protiprávní jednání, vznik škody a příčinná souvislost mezi nimi, přičemž zavinění se předpokládá. Odpovědnost škůdce je pak omezena v rozsahu, v němž protiprávní jednání poškozeného bylo v příčinné souvislosti se vznikem škody, tj. v němž vznikla škoda též následkem protiprávního úkonu poškozeného.

Odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně dovedl, že škodu si způsobil svým zaviněným protiprávním jednáním též žalobce sám, a nepochybil, jestliže za použití citovaného ustanovení dospěl k závěru, že míra jeho spoluzavinění je nižší než zavinění žalovaného. Nelze mu vytýkat, že nepřihlédl k tomu, že úrazový děj bezprostředně vyvolal svým počínáním žalobce, neboť i tuto příčinu soud ve svém rozhodnutí zvažoval a přiznal jí určitý význam. Důvodně a v souladu se závěry znaleckého posudku pak soud akcentoval nebezpečí plynoucí z nevyhovujícího stavu branky, která byla znalcem charakterizována jako nebezpečné sportovní zařízení bez patřičné stability, jenž mohlo být převráceno při hře i jiným způsobem než zavěšením hráče na rám. Závěr odvolacího soudu o míře spoluzavinění žalobce odpovídá i tomu, že to byl žalovaný, kdo jako pořadatel dětského tábora organizoval fotbalový zápas na hřišti a použil k tomu branky, které byly pro takovou činnost nezpůsobilé a pro zdraví dětí nebezpečné, a přestože to byl právě on, kdo mohl možnému riziku předejít jinak a důsledněji (např. použít vyhovující branky či alespoň stávající branky dostatečným způsobem zajistit), omezil se pouze na opatření spočívající ve vydání zákazu houpat se na brankách, které neskýtalo dostatečnou záruku bezpečného použití branek. Porušení prevenční povinnosti ve smyslu ustanovení § 415 obč. zák. na jeho straně je za této situace nepochybně závažnější než neuposlechnutí příkazu žalobcem. Ani z hlediska aplikace ustanovení § 441 obč. zák. proto nelze dovést naplnění dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř.

Dovolatel rovněž uplatňuje dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 3 o.s.ř. (dovolání lze podat také z důvodu, že rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování), konkrétně vytýká odvolacímu soudu, že ze znaleckého posudku nesprávně dovedl požadavek technické normy na takovou stabilitu přenosné fotbalové branky, aby se nepřevrátila při zavěšení a zhrounutí osoby na horním rámu.

Skutkové zjištění nemá oporu v provedeném dokazování, jestliže výsledek hodnocení důkazů soudem neodpovídá ustanovení § 132 o.s.ř., protože soud vzal v úvahu skutečnosti, které z provedených důkazů nebo přednesů účastníků nevyplývaly ani jinak nevyšly za řízení najevo, protože soud pominul rozhodné skutečnosti, které byly provedenými důkazy prokázány nebo vyšly za řízení najevo, protože v hodnocení důkazů, popř. poznatků, které vyplývaly z přednesů účastníků nebo které vyšly najevo jinak, z hlediska závažnosti (důležitosti), zákonnosti, pravdivosti, event. věrohodnosti je logický rozpor, nebo jestliže výsledek hodnocení důkazů neodpovídá tomu, co mělo být zjištěno způsobem vyplývajícím z ustanovení § 133 až 135 o.s.ř. Skutkové zjištění nemá oporu v provedeném dokazování v podstatné části tehdy, týká-li se skutečností, které byly významné pro posouzení věci z hlediska hmotného (případně i procesního) práva.

Odvolací soud v otázce skutkového základu věci vyšel ze zjištění soudu prvního stupně, že předmětná branka, která nevyhovovala technické normě předepisující požadavky na bezpečnost přenosné fotbalové branky, byla nebezpečným sportovním zařízením způsobilým vyvolat újmu na zdraví, neboť vykazovala četné závady, např. nerovnost a neúplnost spodního rámu konstrukce a absenci úchytů pro připevnění k zemi. Tento závěr čerpal ze znaleckého posudku a z fotodokumentace a nelze tedy dovést, že by v tomto směru vzal v úvahu skutečnosti, které nemají oporu v provedených důkazech. Nelze přisvědčit ani námitce, že soud vyslovil závěr, podle nějž technická norma předpokládá takovou stabilitu branky, aby nemohlo dojít k jejímu převrácení ani při zavěšení osoby na horní rám. Odvolací

soud totiž zvažoval pouze to, že v daném případě by při použití branky bezpečně ukotvené k zemi nedošlo k úrazu natolik závažnému, i kdyby žalobce neuposlechl příkazu; své rozhodnutí tedy nezaložil na argumentu, že branka odpovídající technické normě by podobné zranění zcela vylučovala, nýbrž především na závěru, že předmětná branka použitá při konkrétní sportovní činnosti provozované žalovaným byla natolik nebezpečným sportovním zařízením, že se významným způsobem podílela na vzniku škody na zdraví. Není tedy možno odvolacímu soudu vytýkat, že vzal v úvahu skutečnosti, které z provedených důkazů nevyplývaly ani jinak nevyšly za řízení najevo, nebo že by takové rozhodné skutečnosti, které byly provedenými důkazy prokázány nebo vyšly za řízení najevo, pominul.

Ze všech těchto důvodů je zřejmé, že dovolání není z hlediska uplatněných dovolacích důvodů opodstatněné; Nejvyšší soud České republiky proto dovolání žalovaného proti výroku, jímž byl rozsudek soudu prvního stupně změněn ohledně základu nároku v rozsahu 25%, zamítl (243b odst. 2 část věty před středníkem o.s.ř.).

Rozhodnutí soudů obou stupňů o základu nároku v rozsahu 50 % jsou shodná a v tomto rozsahu jde tedy o potvrzení rozsudku soudu prvního stupně, neboť oba soudy při vymezení práv a povinností účastníků dospěly ke shodnému závěru o důvodnosti uplatněného nároku. V tomto rozsahu se přípustnost dovolání řídí podle § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 o.s.ř.).

Dovolání je podle tohoto ustanovení přípustné jen tehdy, jde-li o řešení právních otázek (jiné otázky, zejména posouzení správnosti nebo úplnosti skutkových zjištění přípustnost dovolání nezakládají - srov. ustanovení § 241a odst. 3 o.s.ř.), a současně se musí jednat o právní otázku zásadního významu.

Výhrady dovolatele, že odvolací soud při posuzování požadavků na bezpečnost přenosné fotbalové branky vyšel ze skutkového zjištění, které nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování, podřaditelné pod ustanovení § 241a odst. 3 o.s.ř., tedy představují nezpůsobilý dovolací důvod, který lze uplatnit jen za přípustnosti dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a), b) o.s.ř., zatímco přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. založit nemůže. Dovolání může být totiž podle posledně uvedeného ustanovení přípustné jen tehdy, jde-li o řešení právních otázek (jiné otázky, zejména posouzení správnosti nebo úplnosti skutkových zjištění, přípustnost dovolání neumožňují) a jde-li zároveň o právní otázku zásadního významu.

Vzhledem k tomu, že právní posouzení věci (použití a výklad ustanovení § 415 a § 441 obč. zák.) odvolacím soudem shledal dovolací soud správným, jak výše vyloženo, nelze dovozovat, že by rozsudek odvolacího soudu měl po právní stránce zásadní význam. Pak ovšem není dovolání proti potvrzujícímu výroku ohledně základu nároku v rozsahu 50% tohoto rozsudku podle § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. přípustné. Nejvyšší soud proto dovolání žalovaného v uvedeném rozsahu odmítl podle § 243b odst. 5 věty první a § 218 písm. c) o.s.ř.

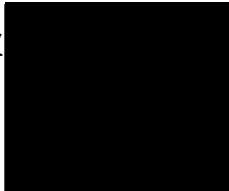
Dovolací soud nerozhodoval o nákladech dovolacího řízení, neboť dovolání žalovaného směřovalo proti rozsudku odvolacího soudu, kterým bylo rozhodnuto o odvolání obou účastníků proti mezitímnímu rozsudku soudu prvního stupně; o všech dosavadních i dalších nákladech řízení bude proto rozhodnuto v konečném rozhodnutí.

Proti tomuto rozsudku není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 29. července 2004

JUDr. Petr V o j t e k, v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud ve Strakonících rozhodl samosoudkyní Mgr. Martinou Flanderovou, Ph.D. v právní věci žalobce [redacted] nar. [redacted] bytem ve [redacted] zastoupeného opatrovníkem [redacted] bytem [redacted] právně zastoupeni JUDr. Jiřím Šmrhou, advokátem se sídlem ve Strakonících, Plánkova 600, proti žalovanému [redacted] bytem [redacted] zastoupenému JUDr. Zdeňkem Lacinou, advokátem se sídlem ve Strakonících, Bezděkovská 65, o náhradu škody na zdraví, takto:

- I. Řízení se co do částky 1.978.612,50 Kč **zastavuje.**
- II. Žalovaný je **povinen** uhradit žalobci částku 1.210.837,- Kč s 10% úrokem z prodlení z částky 29.587,50 Kč od 1.3.2000 do zaplacení jdoucím, se 4% úrokem z prodlení z částky 78.750,- Kč od 18.10.2002 do zaplacení jdoucím, a to do 3 dnů od právní moci rozsudku
- III. Návrh, aby žalovaný byl povinen uhradit žalobci dalších 4.725.000,- Kč s úrokem z prodlení od právní moci rozsudku, **se zamítá.**
- IV. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů tohoto řízení.
- V. České republice se právo na náhradu nákladů řízení **nepřiznává.**
- VI. Žalovaný je **povinen** zaplatit soudní poplatek 48.440,- Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku prostřednictvím Okresního soudu ve Strakonících.
- VII. Žalobci se pro toto řízení **ustanovuje** opatrovník [redacted] bytem [redacted]

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se svou žalobou domáhal původně úhrady částky 39.450,- Kč s úrokem z prodlení od 1.3.2000 do zaplacení jdoucím, a to z titulu náhrady škody na zdraví, jakožto bolestné. Žalobce dne 12.7.1999 na letním táboře Rechle, jenž provozoval žalovaný utrpěl při účasti organizovaném programu – fotbalovém zápase, vážné poranění hlavy. K úrazu došlo tak, že se žalobce při fotbalovém zápase zavěsil na kovovou fotbalovou branku, která nebyla pevně spojená se zemí. Branka se vahou žalobcova těla převrhla a spadla mu na hlavu obličejovou část. Je pravdou, že v době před úrazem žalovaný upozorňoval děti, aby se na brance nehoupali, neboť může dojít k úrazu. Nicméně nečinil žádné jiné konkrétní opatření, zejména pak pevné spojení branky se zemí nebylo náležitě zajištěno. Za uvedenou škodu na zdraví, která žalobci vznikla je odpovědný právě žalovaný jako provozovatel a organizátor soukromého dětského tábora. Porušil svoji povinnost zajistit řádný, účinný dohled nad nezletilými účastníky tábora a nečinil žádná konkrétní faktická opatření směřující k zabránění pádu branky. Bolestné bylo podle lékařského potvrzení ze dne 25.1.2000 ohodnoceno MUDr. Josefem Krampiou v základní sazbě 657,5 bodu, to jest 19.725,- Kč. V souladu s vyhláškou č. 32/1965 Sb. a s návrhem lékaře MUDr. Josefa Kramply požadoval žalobce zvýšení této částky odpovídající základnímu počtu bodů na dvojnásobek, t.j. 39.450,- Kč. K úhradě bolestného vyzval žalobce žalovaného poprvé dopisem z 15.2.2000 od 1.3.2000 proto požaduje přiznání 10% úroku z prodlení. V průběhu řízení pak žalobce rozšířil svoji žalobu, neboť od počátku r. 2002 bylo konstatováno, že se u něho jedná o stabilizovaný zdravotní stav a lze ohodnotit stížení společenského uplatnění a stanovit výši náhrady. MUDr. Josef Krampla stížení společenského uplatnění žalobce v souvislosti s předmětným úrazem ohodnotil 2625 body, takže základní částka odškodnění činí 78.750,- Kč (2625 bodů x 30 Kč za bod). Vzhledem k tomu, že trvalé poškození zdraví postihlo žalobce ve velmi mladém věku, kdy měl všechny předpoklady k budoucímu perspektivnímu uplatnění v produktivním věku, náleží mu zcela jistě právo na zvýšení základní částky stížení společenského uplatnění na dvojnásobek ve smyslu § 6 odst. 2 vyhlášky č. 32/65 Sb. Toto navýšení nepovažuje žalobce za dostačující s ohledem na negativní dopady, které pro jeho život trvalé následky znamenají. Před úrazem byl žalobce zcela zdravý, bezproblémový i ve škole. Nevýžadoval zvláštní péči, ulehčoval v mnohém svým rodičům, pomáhal s péčí o mladšího bratra. Měl širokou škálu zájmů, rád četl, měl výtvarné schopnosti, byl výrazně manuálně zručný. Od 1. třídy navštěvoval LŠÚV ve Strakonících – výtvarný obor, docházel na modelářský kroužek. Rád jezdil na kole, každý den cvičil, chodil plavat a hrát tenis. Před úrazem dokončil 8. třídu základní školy s průměrem 1,86. Pod absolvování 9. třídy chtěl navštěvovat střední průmyslovou školu stavební. Po úraze má trvale poškozený zrak, na levé oko nevidí vůbec, na pravém má jednu dioptrii, má poškozený sluch na jedno ucho, neslyší poruchu řeči, poškozenou hybnost pravostranných končetin. Utrpěl rovněž trvalé a viditelné změny, jizvu ve vlasové části, která zasahuje do oblasti čela, poškození levého horního očního víčka, má oko převážně zavřené, zcela samovolně se na velice krátký interval otvírá, pokleslý ústní koutek vpravo. V důsledku těžkého poranění hlavy došlo u žalobce i k duševním poruchám, které se mimo jiné projevují tím, že má celkově pomalejší myšlenkové reakce, složitější výzvy není schopen vůbec chápat, má omezenou slovní zásobu, potíže se soustředěním, obtížně udrží pozornost, velice těžce se učí nové věci, dělá mu potíže naučit se i básničku, špatně čte a ztratil zájem o všechny věci, které rád dříve vykonával. Je nutné vymýšlet stále nové motivace za účelem udržení alespoň dnešního stavu jeho psychiky. Žalobce utrpěl i psychickou újmu, neboť si sám plně uvědomuje, že není zdravý, uvědomuje si svoji odlišnost a omezení oproti svým vrstevníkům a velmi jej to trápí. Není soběstačný, zcela postrádá soukromí, vyžaduje speciální výuku, veškerou pohybovou činnost může vykonávat jen pod dohledem jiné osoby. Jeho pracovní zařazení v životě je vyloučeno a lze očekávat, že bude pobírat plný invalidní důchod. Tím je determinováno i jeho budoucí

postavení ve společnosti. Možnost jeho komunikace s okolím je výrazně snížena. Dopad jeho zdravotního stavu má vliv na celou rodinu, celá rodina se podřídila péči o žalobce a došlo i k ekonomickým ztrátám, neboť jediným příjmem rodiny je vyjma sociálních dávek, příspěvku za osobu blízkou ve výši 3.712,- Kč a sociálního příplatku 3.464,- Kč, příjem otce žalobce. Matka nemůže z důvodu péče o nezletilého nastoupit do žádného zaměstnání. Přesto, že žádná finanční částka nemůže nahradit poškození, ke kterým u žalobce došlo, domáhá se, aby všechny tyto faktory byly zohledněny a bylo mu přiznáno odškodnění odpovídající stonásobku základní částky 2625 bodu, tedy 262.500 bodů, což představuje při hodnotě bodu 30,- Kč částku 7.000.875,- Kč. Toto rozšíření žaloby o částku 7.000.875,- Kč za ztížené společenské uplatnění spolu s úrokem z prodlení z této částky za dobu od právní moci rozsudku do zaplacení jdoucím činil žalobce podáním ze 17.10.2002.

O základu nároku žalobce, o tom, zda-li je dána odpovědnost žalovaného za vzniklou škodu, bylo již pravomocně rozhodnuto, a to rozsudkem Okresního soudu ve Strakonících č.j. 2 C 75/2001 – 111 ze dne 24.10.2002, který byl změněn rozhodnutím Krajského soudu v Českých Budějovicích č.j. 5 Co 233/2003-128. Okresní soud shledal oprávněnost nároku žalobce z 50 %, krajský soud pak svým rozsudkem stanovil, že základ nároku žalobce je opodstatněný ze 75 %. Nejvyšší soud ČR pak na základě podaného dovolání proti rozsudku odvolacího soudu ve výroku, jenž byl rozsudek soudu prvního stupně změněn ohledně 25 % základu nároku, dovoláním zamítl. Ohledně dovolání žalovaného proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl rozsudek prvního stupně potvrzen ohledně 50 % základu nároku, bylo dovolání odmítnuto. Jedná se o rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR č.j. 25 Cdo 1106/2003-148 ze dne 29.7.2004.

V průběhu řízení dosáhl žalobce zletilosti. Jelikož dle znaleckého posudku je žalobce následkem utrpěného úrazu nemocen i po psychické stránce, jsou zde obavy, že by nebyl schopen řádně hájit své zájmy. Ve smyslu § 24 odst. 3 o.s.ř. byl proto žalobci ustanoven opatrovník, jeho otec, ██████████ Zastupoval žalobce v tomto řízení i v době jeho nezletilosti.

Na základě mezitímního rozsudku pak omezil žalobce svoji žalobu a požadoval z uplatněného bolestného z celkové částky 39.450,- Kč pouze 75 %, tedy 29.587,50 Kč a ze stonásobku stížení společenského uplatnění rovněž 75 %, tedy 5.906.250,- Kč. Ve zbývajících částech vzal žalobce žalobu zpět. Soud proto řízení o částku 1.978.612,50 Kč zastavil podle § 96 odst. 1, 2 o.s.ř. (1.968.750 + 9.862,50). S částečným zpětvzetím žaloby vyjádřil žalovaný souhlas.

Při stanovení výše nároku žalobce vycházel soud jednak ze skutečností, které byly mezi účastníky nesporné, a dále pak z dalších důkazů provedených za účelem zjištění výše nároku žalobce. Těmito důkazy byly výpočty MUDr. Krampla ohledně bodového ohodnocení bolestného a stížení společenského uplatnění, dále pak znalecký posudek a výslech znalce MUDr. Bydžovského.

Tvrzení žaloby o stavu žalobce před úrazem a po úraze nebyly sporovány, soud vycházel z toho, že žalobce byl před úrazem šikovným chlapcem s dobrými výsledky ve škole, 8 třídu ukončil s průměrem 1,86. Byl manuálně zručný, výtvarně nadaný, navštěvoval LŠÚ – výtvarný obor a je možné shrnout, že žalobce byl před úrazem běžné, šikovné a bezproblémové dítě. Tato tvrzení nebyla žalovaným žádným způsobem zpochybňována a nebylo navrženo k jejich potvrzení, či vyvrácení provedení žádných důkazů, a soud proto z těchto tvrzených skutečností vycházel.

Současný zdravotní stav a následky úrazu popsal znalec ve svém znaleckém posudku a ve své výpovědi před soudem. K tomu, jak vypadá běžný život žalobce dnes, se vyjádřil otec, jenž mu byl ustanoven opatrovníkem. Z jeho vyjádření před soudem pak lze považovat za prokázané, že v současné době došlo k podstatnému zhoršení života žalobce, je nesoustředěný, těžko se orientuje, život mu stěžuje sluchové, zrakové i pohybové postižení. Žalobce po ukončení základní školy začal navštěvovat Střední odborné učiliště ve Strakonici, obor aranžér, školu nezvládal, na konci prvního pololetí pak byli vyzváni vedením školy, aby ukončil docházku. V současné době navštěvuje Odborné učiliště v Písku, obor aranžér, květinář, jedná se o lehčí učební obor, kde jsou děti, jenž chodily do 9. třídy zvláštní školy, nepracuje se zde s počítačem, je to pouze aranžování květin. Zda-li dokončí tento učební obor zatím není jasné. V rámci tohoto učebního oboru nejsou zařazeny vůbec práce na počítači nebo písmo, jenž činily žalobci největší potíže. Do středního odborného učiliště v Písku jezdí autobusem v doprovodu své matky. Pokud nastane jen trochu jiná situace, než je běžně zvyklí, je zcela nešťastný i třeba odjezd autobusu z jiné zastavky jej vyvádí z míry a není schopen situaci adekvátně zvládnout sám. Matka žalobce nepracuje, pobírá pouze sociální dávky, příspěvek na osobu blízkou a sociální příplatek. Tato tvrzení ze strany opatrovníka žalobce nebyla stranou žalovanou rovněž zpochybňována, k potvrzení nebyly navrhovány žádné důkazy, a soud proto z těchto skutečností, jako nesporných vycházel.

K současnému zdravotnímu stavu, k perspektivě do budoucna pro žalobce a k bodovému ohodnocení bolestného a stížení společenského uplatnění se vyjádřil znalec ve svém znaleckém posudku a při výslechu před soudem. Zdravotní a psychický stav po úraze lze podle znalce považovat za konečný, následky úrazu z 12.7.1999 jsou velice výrazné. Žalobce trpí vedle slepoty, hluchoty, obrnou pravostranných končetin, lehkou faktickou poruchou (problémy s vyjadřováním) a pseudoneurastenickým syndromem, což znamená, že dosahuje menší psychické a fyzické výkonnosti, je snadnější únava u něho apod. Do budoucna musí být pod lékařským dohledem a vyjma medikamentů je nutná i rehabilitace, aby nedocházelo ke zhoršení stávajících porušených funkcí. Trvalé následky úrazu jsou zejména v poruše psychických a fyzických funkcí, žalobce bude podstatně omezen při zařazování do společnosti. Nelze nikdy očekávat obnovení stavu před úrazem, následky bude žalobce pozorovat každý den při běžných pravidelných činnostech, bude odkázán mnohdy na pomoc druhé osoby. Žalobce je omezován při učeně ve škole, bude omezován i v dalším pracovním životě a v soukromí. Následky charakterizoval znalec jako mimořádně závažné. Bodové ohodnocení provedené MUDr. Kramplova považoval za správné. Ve své výpovědi, kde měl charakterizovat následky úrazu, charakterizoval celou záležitost jako lidskou tragédii, která bude žalobce provázet celým životem. Zdůrazňuje, že bude odkázán na trvalou péči z okolí, ať už z okruhu rodiny, eventuálně ústavu, a to že se jedná o nezvratnou situaci. Věkem a stářím lze očekávat zhoršení stavu žalobce a k prohlubování problému. Pracovní zařazení předpokládá znalec pouze v rámci specializovaných družstev pro postižené občany, stejně tak partnerský život považuje znalec za možný pouze v případě, že se o žalobce bude partner ochoten starat. Nikdy sám nemůže převzít odpovědnost za vlastní rodinu, ale bude osobou závislou. Úkony běžného života podle znalce zvládne sám s daleko vyšší námahou a s několikanásobně vyšší potřebou času pro zvládnutí běžných úkolů. Péči ze strany další osoby má u žalobce i preventivní charakter s ohledem na postižení hybného aparátu pravostranných končetin, kdy snadno dochází k únavě a může pak snadněji dojít k úraze. Rovněž je pak u žalobce zhoršena orientace prostoru pro částečnou hluchotu a slepotu. Znalec dále konstatuje, že u žalobce došlo i ke kosmetickému a společenskému poškození, celkově charakterizuje jím utrpěné ztráty jako finančně nevyčíslitelné.

K otázce prodlení žalovaného se splněním náhrady škody za bolestné byl proveden důkaz výzvou žalobce z 15.2.2002, kterou vyzval žalovaného k úhradě bolestného ve výši 39.450,- Kč.

Učiněná skutková zjištění lze shrnout tak, že žalobce byl před úrazem běžné, zdravé dítě, šikovné a bezproblémové. Následky úrazu, jenž utrpěl, jsou mimořádně závažné, budou jej provázet po celý zbytek života a podstatně jej vyřazují a omezují při zařazení do společnosti v rodinném i pracovním životě a znamenají pro žalobce odkázání na pomoc další osoby z rodinného kruhu nebo ústavu. Postižení žalobce má i následky estetické, kosmetice a projevilo se v chodu celé rodiny, matka přestala pracovat a stará se o něho. Po zbytek života bude žalobce potřebovat zvýšenou zdravotní péči včetně rehabilitací, aby nedošlo k dalšímu zhoršení postižení.

Na základě pravomocného mezitímního rozsudku vychází soud z toho, že odpovědnost žalovaného za škodu podle § 415 o.z. v návaznosti na § 441 o.z. je dána. Žalovaný odpovídá za škodu, jenž byla způsobena žalobci při úrazu dne 12.7.1999 pádem fotbalové branky na žalobce. Žalovaný použil ke hře zcela nevyhovující sportovní náčiní, a to přenosnou fotbalovou branku, která pro svůj nedobrý stav byla nebezpečným sportovním zařízením, a která ani neodpovídala požadavkům normy na bezpečný provoz. Porušil tak svoji povinnost předcházet vzniku škod ve smyslu ust. § 415 o.z. Byla vzata v úvahu i spoluodpovědnost žalobce samotného ve smyslu § 441 o.z., jenž se na bráně zhoupl, přestože bylo prokázáno, že žalobce i ostatní děti byly opakovaně upozorňovány, aby tak nečinily. Odpovědnost žalobce a žalovaného byla určena pravomocným rozsudkem co do základu 75 % u žalovaného a 25 % u žalobce samého. Při stanovení výše odškodnění za bolest vycházel soud z bodového ohodnocení MUDr. Josefa Krampla, jenž ohodnotil utrpenou bolest žalobce 657,50 bodem. Zároveň navrhl zvýšení bodového ohodnocení na dvojnásobek základní sazby pro nutný operační výkon a další komplikace při hodnotě bodu dle § 7 vyhlášky ministerstva zdravotnictví o odškodňování za bolest a stížení společenského uplatnění 30,- Kč za jeden bod činí nárok žalobce na bolestném 39.450,- Kč, při 75% odpovědnosti žalovaného pak představuje náhrada bolestného částku 29.587,50 Kč. Stížené společenské uplatnění pak upravuje § 4-7 uvedené vyhlášky. Na základě provedeného dokazování lze říci, že ve smyslu § 4 vyhlášky má stížené společenské uplatnění u žalobce prokazatelně nepříznivé následky pro životní úkony poškozeného pro uspokojování společenských potřeb. Ve smyslu § 6 vyhlášky vycházel soud ze základního počtu bodů, kterým bylo ztížení ohodnoceno v lékařském posudku tak, jak to učinil lékař Krampl, který bodového ohodnocení 2625 bodů, což představuje základní odškodnění 78.750,- Kč při hodnotě 30,- Kč za jeden bod ve smyslu § 7 odst. 1 vyhlášky.

Soud dospěl k závěru, že jsou splněny i předpoklady pro mimořádné zvýšení vyčísleného odškodnění ve smyslu § 7 odst. 3 vyhlášky č. 32/65 Sb. Následky zranění u žalobce lze v souladu se znalcem charakterizovat jako mimořádně závažné, je pak nutné brát v úvahu i to, že žalobce utrpěl úraz v době, kdy mu bylo 14 let, tedy ještě v dětském věku a utrpený úraz podstatně snížil možnosti žalobce v oblasti přípravy na povolání, tedy v oblasti vzdělání, zařazení do pracovního života v budoucnu, ve společenském a rodinném životě. V podstatě se zdravotní omezení žalobce budou celý život projevovat každodenně a žalobce bude odkázán na pomoc ze svého okolí, z rodiny nebo v ústavu celoživotně. Jelikož úraz utrpěl v takto mladém věku a jednalo se jinak o zdravé, šikovné dítě, nelze hodnotit následky úrazu jinak, než jako mimořádně závažné. Následky se projevují v životě celé rodiny, matka přestala pracovat a věnuje se především péči o žalobce. Hluchota a slepota na jedno oko a

ucho, obrna pravostranných končetin, problémy a trvalé poškození psychiky nelze v uvedených souvislostech hodnotit jinak, než jako okolnosti výjimečné hodných mimořádného zřetele.

Za přiměřené navýšení vyčísleného odškodnění za stížené společenské uplatnění považuje soud dvacetinásobek základní přiznané částky, dvacetinásobek základního bodového ohodnocení 26525 bodů x 30,- Kč = 78.750,- Kč představuje částku 1.575.000,- Kč. Z toho 75% podíl odpovědnosti žalovaného představuje částku 1.180.250,- Kč. Okolnosti zvláštního zřetele hodné shledal soud i v operaci po úraze a v následné komplikaci zánětu plic u bolestného, a přestože podle § 7 odst. 2 by neměla náhrada za bolestné přesahovat částku 36.000,- Kč, podle odst. 3 shledal podmínky pro dvojnásobné bodové ohodnocení tak, jak to učinil MUDr. Krámpf, což představuje při 657,50 bodech po 30,- Kč 19.725,- Kč a dvojnásobek pak 39.450,- Kč. Z toho opět 75% podíl připadající na žalovaného činí 29.587,50 Kč. Žalobě bylo proto z části vyhověno a žalobci přiznáno odškodnění za bolest a stížené společenské uplatnění v celkové částce 1.210.837,- Kč. Z toho tedy připadá 1.181.250,- Kč za náhradu za stížené společenské uplatnění a 29.587,50 Kč jako náhrada bolestného. Ve zbývajících části i po omezení žaloby byla žaloba ohledně 4.725.000,- Kč zamítnuta. Uplatněný nárok žalobcem za stížené společenské uplatnění, kdy požadoval stonásobek základní části odškodnění se zcela vymyká současné judikatuře a přes závažnost následků úrazu pro žalobce se jeví uplatněný nárok žalobcem jako neopodstatněný. Je nutné mít na zřeteli to, že již samo bodové ohodnocení vyjadřuje závažnost a následek poškození zdraví. Přiznaná částka žalobci přesahující 1.000.000,- Kč mu do budoucna pomůže zmírnit následky poškození zdraví, se kterými se bude potýkat celý život. Neodškodní je zcela a není to ani možné. Přesto by tato částka měla žalobci a jeho rodině pomoci zlepšit nebo zajistit potřebnou péči pro žalobce. Zároveň se jedná o částku přiměřenou výdělkovým možnostem a schopnostem běžného občana, tedy i žalovaného, který je zdravý, má možnost pracovat a je reálné, aby uloženou škodu žalobci nahradil. Ze strany žalobce nebylo tvrzeno ani prokazováno, že by žalovaný měl nadstandardní příjmy řádově přesahující běžné příjmy, z čehož by eventuelně odvozoval své oprávnění na odškodnění ve vyšší míře.

Bylo zároveň prokázáno, že žalovaný byl vyzván dopisem z 15.2.2002 k poskytnutí náhrady za bolestné, a byl proto žalobci přiznán úrok z prodlení od 1.3.2000, jak požadoval, neboť občanský zákoník nestanoví lhůtu pro plnění náhrady škody, a je tedy nutné vycházet z obecného ustanovení z § 563 o.z., že škůdce je povinen plnit první den poté, co byl věřitelem o splnění požádán. Pokud žalobce požaduje úrok z prodlení od 1.3.2000, bylo možné od tohoto data úrok přiznat. V době počátku prodlení činila diskontní sazba ČNB 5 %, dvojnásobek je tedy požadovaných 10 % (§ 517 odst. 2 o.z., nařízení vlády 142/94 Sb.).

Poněkud odlišná situace byla u požadovaného úroku z prodlení za stížené společenské uplatnění. Žalovaný byl vyzván k úhradě základní částky odškodnění dvojnásobku počtu bodů ve smyslu § 6 odst. 1, 2 vyhlášky č. 32/65 Sb. podáním ze dne 17.10.2002 v rámci rozšíření žaloby. Týž den byl s rozšířením žaloby žalovaný seznámen, ode dne následujícího byl tedy v prodlení s plněním, avšak pouze u této základní částky, jak i žalobce požadoval. Diskontní sazba činila 2 %, dvojnásobek pak představuje 4 % a v této části bylo žalobnímu návrhu na přiznání úroku z prodlení vyhověno. Naproti tomu povinnost zaplatit náhradu odpovídající dalšímu zvýšení odškodnění podle § 7 odst. 4 vyhlášky č. 32/65 Sb. vzniká až na základě soudního rozhodnutí, v němž je určena doba plnění. Teprve marným uplynutím této doby dochází k prodlení dlužníka, a nebylo možné proto vyhovět žalobci a přiznat mu úrok z prodlení od právní moci rozsudku. Rozsudkem je stanovená lhůta k plnění až jejím marným uplynutím prodlení žalovaného nastane, nelze jej předpokládat a stanovit rozhodnutím soudu,

pokud ještě nenastalo. V této části byl tedy nárok žalobce na přiznání úroku z prodlení ode dne právní moci rozsudku, rovněž zamítnut.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 150 o.s.ř. a náhrada nákladů řízení nebyla přiznána žádnému z účastníků. Podle § 142 odst. 3 o.s.ř. by měl žalovaný právo na část náhrady nákladů, neboť žalobce byl úspěšný pouze z 25 % a žalovaný by měl tudíž právo na náhradu 75 % nákladů jeho řízení. Jelikož se však jedná o náhradu škody na zdraví, kdy žalovaný z větší části za způsobenou škodu odpovídá, vyhodnotil soud tyto okolnosti jako okolnosti zvláštního zřetele hodné a převážně úspěšnému žalovanému náhrady nákladů řízení nepřiznal. Žalobce požadoval náhradu nákladů řízení rovněž, a to ve smyslu § 142 odst. 3 o.s.ř., neboť výše plnění závisela na úvaze soudu. S tímto argumentem by bylo možné souhlasit, jelikož však uplatněný nárok zjevně přesahoval běžně přiznávané náhrady násobky zvýšení vyčísleného odškodnění takto podstatnou měrou, považoval soud i tyto okolnosti jako okolnosti zvláštního zřetele hodné, pro které si ponese žalobce své vlastní náklady. Pokud by se požadavek žalobce reálně přibližoval přiznané částce, bylo by možné za použití tohoto ustanovení mu náhradu nákladů řízení přiznat.

Podle § 148 o.s.ř. by měl stát podle výsledku řízení proti účastníkům právo na náhradu nákladů řízení, které platil pokud u nich nejsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Povinnost platit náklady řízení by opět stíhala žalobce, jelikož splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, nebyla státu jejich náhrada přiznána.

Ve smyslu § 2 odst. 3 zák. o soudních poplatcích č. 549/91 Sb. ve znění pozdějších předpisů přešla poplatková povinnost na žalovaného. Žalobce byl v řízení od placení soudního poplatku osvobozen (§ 11 odst. 2 písm. d) zák. o soudních poplatcích) poplatková povinnost přechází v rozsahu dle výsledku řízení. Z přiznané částky žalobci činí soudní poplatek podle položky 1b) 48.440,- Kč. Žalovaný je povinen uhradit soudní poplatek prostřednictvím Okresního soudu ve Strakonících.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku se lze odvolat do 15 dnů ode dne jeho doručení ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích prostřednictvím soudu podepsaného.

Pokud by podle tohoto rozsudku nebylo plněno řádně a včas, může být k návrhu soudem vykonán.

Ve Strakonících dne 20.12.2004

Za správnost vyhotovení:
Markéta Pavlíčková

Mgr. Martina Flanderová, Ph.D., v.r.
samosoudkyně

Original

Číslo jednací: 5 Co 914/2005 - 224

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Mileny Babkové a soudců JUDr. Jany Hůdové a JUDr. Františka Koláře v právní věci žalobce [redacted] nar. [redacted] bytem [redacted] zastoupeného opatrovníkem [redacted] bytem [redacted] právně zastoupeného JUDr. Jiřím Šmrhou, advokátem se sídlem ve Strakonících, Plánkova 600, proti žalovanému [redacted] bytem [redacted] zastoupenému JUDr. Zdeňkem Lacinou, advokátem se sídlem ve Strakonících, Bezděkovská 65, o náhradu škody na zdraví, o odvolání obou účastníků proti rozsudku Okresního soudu ve Strakonících ze dne 20.12.2004, č.j. 2 C 75/2001-182, **t a k t o :**

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku v odstavci II., pokud byla žalovanému uložena povinnost zaplatit žalobci částku 590.625,- Kč, **p o t v r z u j e .**
- II. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku v odstavci III., o zamítnutí části žaloby ohledně 4.725.000,- Kč s příslušenstvím, **p o t v r z u j e .**
- III. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku v odstavci IV. o nákladech řízení mezi účastníky **m ě n í** tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci na nákladech řízení před soudem prvního stupně polovinu nákladů řízení v částce

125.473,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobce JUDr. Jiřího Šmrhy.

- IV. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku v odstavci V. **m ě n í** tak, že žalovaný je povinen zaplatit České republice – Okresnímu soudu ve Strakoněch částku 2.118,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.
- V. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku v odstavci VI., o soudním poplatku, **m ě n í** tak, že žalovanému se povinnost zaplatit soudní poplatek **n e u k l á d á**.
- VI. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před odvolacím soudem.

Odůvodnění:

Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zastavil řízení co do částky 1.978.612,50 Kč (výrok v odstavci I.), žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobci částku 1.210.837,- Kč s 10 % úrokem z prodlení z částky 29.587,50 Kč od 1.3.2000 do zaplacení, se 4 % úrokem z prodlení z částky 78.750,- Kč od 18.10.2002 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok v odstavci II.). Výrokem v odstavci III. okresní soud zamítl žalobu na zaplacení dalších 4.725.000,- Kč s úrokem z prodlení od právní moci rozsudku a výrokem v odstavci IV. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve výroku v odstavci V. rozhodl o tom, že se České republice nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení, výrokem v odstavci VI. uložil žalovanému povinnost zaplatit soudní poplatek 48.440,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku a výrokem v odstavci VII. ustanovil žalobci pro toto řízení opatrovníkem jeho otce [REDACTED]

Okresní soud odůvodnil své rozhodnutí tím, že žalovaný odpovídá žalobci za škodu způsobenou mu na zdraví představovanou bolestným a ztížením společenského uplatnění, avšak jen v rozsahu 75 %, protože z 25 % si škodu zavinil sám žalobce. Okresní soud poukázal na mezitímní rozsudek, kterým bylo pravomocně rozhodnuto, že základ nároku žalobce je opodstatněn ze 75 %, přičemž dovolání proti tomuto rozsudku podané žalovaným bylo zčásti odmítnuto a zčásti zamítnuto. Vzhledem k tomu, že žalobce v souladu s mezitímním rozsudkem vzal zpět žalobu co do částky 1.978,612,50 Kč okresní soud v této části řízení zastavil. Pokud jde o přiznanou částku 1.210.837,- Kč, představuje tato částka bolestné v částce 29.587,50 Kč a ve zbytku (1.181.250,- Kč) ztížení společenského uplatnění, přičemž jde vždy o 75 % z částky, která by žalobci náležela nebýt jeho 25 % spoluzavinění.

Pokud jde o bolestné, okresní soud vycházel ze zjištění učiněného ze znaleckého posudku ohodnocujícího bolestné 657,5 bodu, přičemž okresní soud přiznal žalobci dvojnásobek (snížený o 25 %) takto ohodnoceného bolestného dle § 7 odst. 3 vyhl. č. 32/65 Sb. Vycházel ze 30,- Kč za bod. Celkové bolestné (po zvýšení) tak podle okresního soudu by

činilo 39.450,- Kč (100 %) a okresní soud žalobci přiznal částku 29.587,50 Kč (75 %) s úroky z prodlení ve výši 10 % z této částky od 1.3.2000.

Pokud jde o ztížení společenského uplatnění, okresní soud přiznal žalobci částku 1.181.250,- Kč, která představuje 20-ti násobek bodového ohodnocení. Vycházel opět ze znaleckého posudku, který ohodnotil celkové ztížení společenského uplatnění základním počtem bodu 2.625, což při 30,- Kč za bod činí 78.750,- Kč. Toto základní bodové ohodnocení okresní soud zvýšil, a to nejen podle § 6 odst. 2 citované vyhlášky, ale také podle § 7 odst. 3 citované vyhlášky celkem na 20-ti násobek základního bodového ohodnocení, z čehož ovšem žalobci přiznal z důvodu spoluzavinění jen 75 %. Úroky z prodlení však okresní soud za ztížení společenského uplatnění přiznal pouze ohledně částky 78.750,- Kč s odůvodněním, že žalovaný s jinou částkou nemůže být v prodlení, protože se mu násobky podle § 7 odst. 3 přiznávají až rozhodnutím soudu a v okamžiku tohoto rozhodnutí tedy žalovaný v prodlení být nemůže.

Okresní soud zamítl zbytek žaloby v částce 4.725.000,- Kč s úrokem z prodlení požadovaným od právní moci rozsudku s odůvodněním, že tato částka představuje zbytek žalobního nároku, který je žalobcem neodůvodněně požadován.

V této souvislosti okresní soud rozvedl důvody, které jej vedly k přiznání 20-ti násobku základního bodového ohodnocení ztížení společenského uplatnění. Poukázal na věk žalobce a další okolnosti týkající se předpokladů žalobce na vzdělání, zařazení do pracovního života, společenského a rodinného života se zdůrazněním následků, které úraz pro žalobce v tomto ohledu měl. Zároveň okresní soud uvedl, že jde o částku přiměřenou k výdělkovým možnostem a schopnostem běžného občana, tedy i žalovaného, a je reálné, aby tuto škodu žalobci nahradil. Nadstandardní příjmy žalovaného prokázány podle okresního soudu nebyly, aby mohlo být odškodnění ve větší míře. Podle okresního soudu se žalobcem uplatněný 100 násobek základního bodového ohodnocení zcela vymyká současné judikatuře a přes závažnost následků úrazu pro žalobce se jeví neopodstatněným.

Výrok o nákladech řízení mezi účastníky okresní soud odůvodnil použitím ustanovením § 150 o.s.ř. s úvahou, že při porovnání úspěšné a neúspěšné částky by měl nárok na náhradu nákladů žalovaný, avšak protože se jedná o náhradu škody na zdraví, kterou z větší části způsobil právě žalovaný, okresní soud tyto okolnosti vyhodnotil jako okolnosti zvláštního zřetele hodné a převážně úspěšnému žalovanému náhradu nákladů řízení nepřiznal. Nerozhodoval podle § 142 odst. 3 o.s.ř., jak to požadoval žalobce, a to s odůvodněním, že žalobcem uplatněný nárok zjevně přesahoval běžně přiznávané náhrady (násobky zvýšení).

Proti tomuto rozsudku se odvolali jak žalobce, tak i žalovaný. Žalobce napadl zamítavý výrok s odůvodněním, že nelze vycházet z poměrů „běžného“ občana, přičemž vytýkal soudu prvního stupně, že ani žádné dokazování k běžnosti příjmů žalovaného neprováděl. Dále žalobce namítal, že okresní soud mu měl přiznat náhradu nákladů řízení, protože měl použít ustanovení § 142 odst. 3 o.s.ř. Připomínal, že v tomto případě výše plnění závisela na znaleckém posudku a na úvaze soudu. Žalobce ve svém odvolání argumentoval i tím, že by se soud neměl omezovat násobky, které jej do určité míry limitují, a měl by stanovit

výslednou částku, která by představovala přiměřené zmírnění utrpěných následků. Mělo by se při jejím stanovení přihlížet ke skutečné síle peněz a zhodnotit objektivní možnosti pořídit za danou sumu peněz to, co je pro poškozeného nezbytně potřebné. Mělo by se přihlížet i k průměrné inflaci apod. Žalobce připomínal i judikaturu soudů, která v případech méně závažných následků přiznala i větší násobky, než v napadeném rozsudku.

Žalovaný ve svém odvolání napadl jen některé přiznané částky. Z písemného odvolání i jeho upřesnění při odvolacím jednání je zřejmé, že žalovaný nenapadl tu část výroku rozsudku soudu prvního stupně (II.), jíž mu okresní soud uložil povinnost zaplatit žalobci bolestné 29.587,50 Kč a úroky z prodlení z této částky od 1.3.2000. Nenapadl také (souhlasil s uloženou povinností) výrok (odstavec II.), kterým mu bylo uloženo (opět v rámci částky 1.210.837,- Kč) zaplatit 590.625,- Kč (polovinu z 1.181.250,- Kč) se 4 % úrokem z částky 78.750,- Kč od 18.10.2000. Žalovaný totiž souhlasil i s tím, že mu bylo uloženo vyplatit žalobci nejenom základní bodové ohodnocení ztížení společenského uplatnění (78.750,- Kč), ale i 10-ti násobek této částky. Souhlasil výslovně s tím, že mu byla uložena povinnost zaplatit žalobci na ztížení společenského uplatnění 590.625,- Kč, tj. polovina částky, o které jako o celkové náhradě ztížení společenského uplatnění rozhodl soud prvního stupně. Žalovaný nesouhlasil však s tím, aby byl povinen zaplatit i dalších 590.625,- Kč (z částky 1.181.250,- Kč) a proti této částce se tedy odvolal. Náhradu nákladů odvolacího řízení nepožadoval.

Odvolací soud vzhledem k obsahu odvolání jak žalobce, tak i žalovaného projednal věc jen v rozsahu daném obsahem těchto odvolání (§ 212 věta první o.s.ř.). Z toho plyne, že odvolací soud nepřezkoumával výrok rozsudku soudu prvního stupně v odstavci I., o částečném zastavení žaloby pro částečné její zpětvzetí. Nepřezkoumával rovněž výrok napadeného rozsudku v odstavci II., o povinnosti žalovaného zaplatit žalobci na bolestném 29.587,50 Kč s přísl., protože proti této povinnosti odvolání žalovaného nesměřovalo. Obdobně odvolání žalovaného nesměřovalo proti povinnosti zaplatit částku 590.625,- Kč s 4 % úrokem z prodlení z částky 78.750,- Kč od 18.10.2000, protože i tuto částku je žalovaný ochoten dle rozsudku zaplatit. Odvolací soud nepřezkoumával ani výrok o ustanovení opatrovníka obsažený v odstavci VII. Tyto výroky jako rozhodnutí o právu se samostatným skutkovým základem, odvoláním nenapadené, nabyly samostatně právní moci (§ 206 odst. 2 o.s.ř.).

Předmětem odvolacího řízení proto bylo přezkoumání výroku napadeného rozsudku v odstavci II., pokud bylo v rámci částky 1.210.837,- Kč žalovanému uloženo zaplatit druhých 590.625,- Kč (ztížení společenského uplatnění). Přezkoumáván byl zároveň výrok v odstavci III., kterým byla žaloba zamítnuta ohledně dalších 4.725.000,- Kč s přísl. V souvislosti s tímto přezkumem byly přezkoumány i výroky o nákladech řízení jak ve vztahu mezi účastníky, tak ve vztahu ke státu a také výrok o soudním poplatku, týkající se žalovaného, protože ten navazoval na výrok ve věci samé.

Odvolací soud napadené výroky ve věci samé považuje za správné, a to jak výrok ukládající žalovanému platební povinnost v napadené části, tak výrok, kterým okresní soud žalobci zamítl další požadovanou částku. Odvolací soud se zcela ztotožňuje se skutkovými i právními závěry soudu prvního stupně, týkajícími se zvýšení ztížení společenského uplatnění

podle § 7 odst. 3 vyhl. č. 32/65 Sb. Předmětem přezkumu odvolacího soudu totiž byla jen otázka, zda žalobci náleží 20-ti násobek základního bodového ohodnocení ztížení společenského uplatnění, jak rozhodl soud prvního stupně, či mu náleží jen 10-ti násobek, jak požadoval žalovaný, příp. je přiměřeným zvýšením 100 násobek požadován žalobcem.

Okresní soud správně vyšel z ustálené judikatury (odvolací soud připomíná rozsudek Nejvyššího soudu 25 Cdo 1593/2001 z 29.1.2003, příp. rozsudek ze dne 13.6.2001, sp. zn. 25 Cdo 1169/2000), a i odvolací soud na ni odkazuje (viz dále).

Okresní soud správně připomněl, že už samotné základní bodové ohodnocení ztížení společenského uplatnění představuje ztrátu či omezení dosavadních schopností poškozeného k uplatnění v životě a ve společnosti. Pro určení výše odškodnění je rozhodující jednak lékařské ohodnocení základním počtem bodů, z něhož je nutno vycházet a dále posouzení předpokladů, které měl poškozený pro další uplatnění v životě a společnosti, a které jsou následkem úrazu omezeny nebo ztraceny. Podle ustanovení § 4 odst. 1 vyhlášky se ztížení společenského uplatnění odškodňuje, jestliže poškození na zdraví má prokazatelně nepříznivé důsledky pro životní úkony poškozeného, pro uspokojování jeho životních a společenských potřeb nebo pro plnění jeho společenských úkolů. Odškodnění za ztížení společenského uplatnění musí být přiměřené povaze následků a jejich předpokládanému vývoji, a to v rozsahu, v jakém jsou omezeny možnosti poškozeného uplatnit se v životě a ve společnosti. Podle § 6 odst. 1 vyhlášky se při odškodňování ztížení společenského uplatnění vychází ze základního počtu bodů v lékařském posudku. Podle § 6 odst. 2 vyhlášky se částka odpovídající základnímu počtu bodů zjištěnému lékařem přiměřeně zvýší až na dvojnásobek podle předpokladů, který poškozený ve věku, ve kterém byl poškozen na zdraví, měl pro uplatnění v životě a ve společnosti, a které jsou v důsledku poškození omezeny nebo ztraceny. Těmito předpoklady se rozumí zejména možnost uplatnit se v životě rodinném, politickém, kulturním a sportovním a možnost volby povolání a dalšího sebevzdělání; přitom se přihlíží k tomu, zda jde o muže nebo ženu a při odstranitelnosti trvalých následků také k upozornění lékaře podle § 10. Ve zcela výjimečných případech hodných mimořádného zřetele může rozhodčí orgán nebo soud odškodnění přiměřeně zvýšit, a to i nad stanovené nejvyšší výměry odškodnění (§ 7 odst. 3).

Z citovaných ustanovení vyplývá, jak správně soud prvního stupně zdůraznil a jak již na to shora bylo poukázáno, že odškodnění za ztížení společenského uplatnění samo ve své podstatě v základní výměře představuje náhradu za prokazatelně nepříznivé důsledky pro životní úkony poškozeného, při uspokojování jeho životních a společenských potřeb a pro plnění jeho společenských úkolů. Již přiznání základního odškodnění předpokládá, že dosavadní možnosti poškozeného uplatnit se v životě a ve společnosti jsou v důsledku úrazu objektivně omezeny. Zvýšení náhrady podle § 6 odst. 2 až na dvojnásobek předpokládá existenci dalších skutečností umožňující závěr, že omezení poškozeného nelze vyjádřit jen základním odškodněním. Postup podle ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky pak přichází v úvahu jen ve skutečně výjimečných případech, hodných mimořádného zřetele, kdy ani zvýšení základního odškodnění za ztížení společenského uplatnění na dvojnásobek podle § 6 odst. 2 vyhlášky dostatečně nevyjadřuje následky, které jsou do budoucna v důsledku poškození trvale poškozeny nebo ztraceny.

V tomto případě okresní soud zjistil, že žalobce utrpěl úraz v době, kdy mu bylo 14 let, tento úraz podstatně snížil jeho možnosti v oblasti přípravy na povolání, v oblasti vzdělání, zařazení do pracovního života, ve společenském a rodinném životě. Omezení žalobce se bude projevovat každodenně, žalobce bude odkázán na pomoc ze svého okolí celoživotně. Přitom se jednalo o zdravé, šikovné dítě s dobrými výsledky ve škole, výtvarně nadané. Po úraze je hluchý na jedno ucho, slepý na jedno oko, trpí obrnou pravostranných končetin – zhoršená chůze, má lehkou poruchu vyjadřování, dosahuje menší psychické a fyzické výkonnosti, snadněji se unaví, přičemž stářím lze očekávat zhoršení stavu a prohlubování psychických problémů. Je schopen pracovního zařazení s omezením, schopen partnerského života určitým omezením, bude vždy osobou závislou. Došlo i ke kosmetickému poškození (v obličeji). Ze zjištěných učiněných soudem prvního stupně je zřejmé, že následky jsou pro žalobce mimořádně závažné, a nepochybně (jak to plyne i ze stanoviska samotného žalovaného) jsou důvody pro odškodnění podle § 7 odst. 3 cit. vyhlášky. Jde tedy o zcela výjimečný případ hodný mimořádného zřetele, kde může soud odškodnění přiměřeně zvýšit i nad stanovené nejvyšší výměry. Přitom nejvyšší výměry odškodnění bolestného a ztížení společenského uplatnění jsou uvedeny v odstavci 2 § 7 tak, že celková výše odškodnění za bolest za ztížení společenského uplatnění z jednoho poškození na zdraví nesmí přesáhnout částku 120.000,- Kč; z toho odškodnění za bolest nesmí přesáhnout částku 36.000,- Kč, a to ani s připočtením odškodnění podle § 3 odst. 2. Nad tyto maximální výměry je možné odškodnění zvýšit právě podle § 7 odst. 3 cit. vyhlášky (účinné v době vzniku škody).

Okresní soud správně přihlédl k tomu, že poškození v dětském věku 14 let, tedy v době, kdy se dětská osobnost po fyzické i duševní stránce vyvíjí, i skutečnost, že poškození je velkého rozsahu, vede k závěru o výjimečném zvýšení, a to nikoliv jen na 10-ti násobek, jak navrhuje žalovaný, ale až na 20-ti násobek základního bodového ohodnocení. Takové zvýšení odpovídá všem hlediskům ustanovení § 6 odst. 2 ve spojení s § 7 odst. 3 cit. vyhlášky. Žalobce nejenom že byl v době úrazu v dětském věku, ale jednalo se o spíše nadprůměrně nadané dítě, což znamená, že o to citelnější a rozsáhlejší je ztráta předpokladů, které před úrazem měl. V důsledku poškození jsou některé předpoklady zcela ztraceny, některé podstatně omezeny. Je nutno uvážit i to, že jde o chlapce, u něhož se předpokládá ve společenském, pracovním i rodinném životě spíše vůdčí role, zatímco po úraze jde dle zjištění okresního soudu (a stále půjde) o osobu závislou na jiných lidech.

Odvolací soud je toho názoru, že právě 20-ti násobek základního bodového ohodnocení je tím přiměřeným zvýšením, které má na mysli ustanovení § 7 odst. 3 cit. vyhlášky.

Zároveň je však třeba uvést, že zvýšení na 100 násobek požadovaný žalobcem ani odvolací soud již nepovažuje za zvýšení přiměřené, vycházející z obsahu ustanovení § 7 ve spojení s hledisky uvedenými v § 6 odst. 2 cit. vyhlášky. Žalobci totiž byly mnohé z předpokladů, které měl v době před úrazem zachovány či byly omezeny jen v menší míře. Je nutno připomenout, že žalobce je schopen samostatného pohybu (i když ve složitějším prostředí pod kontrolou), je schopen sám přijímat potravu, není upoután na lůžko, má funkční většinu pohybových orgánů, je schopen (i když omezené) duševní i fyzické činnosti, je schopen partnerského soužití (i když v určitém směru omezeným způsobem). Za takové

situace však zvýšení ve větší míře, než stanovil soud prvního stupně, ani odvolací soud nepovažuje za důvodné.

Nakonec je třeba připomenout, že okresní soud správně zamítl požadavek žalobce na úroky z prodlení, byť je požadoval až od právní moci rozhodnutí. V tomto směru lze odkázat na zcela správné odůvodnění napadeného rozsudku. Je možno zdůraznit i to, že okresní soud správně vyšel z vyhlášky č. 32/1965 Sb., neboť k nehodě došlo za její účinnosti. Nelze přihlídnout při úvahách o přiměřeném zvýšení odškodnění ve smyslu § 7 odst. 3 cit. vyhlášky k tomu, že v době rozhodování soudu je hodnota jednoho bodu mnohokrát vyšší než v době, kdy došlo ke škodě v této věci.

Pokud žalobce v odvolání vytýkal soudu prvního stupně, že byl nesprávně omezován „limitem běžnosti“ žalovaného jako občana, je nutno uvést, že shora uvedená ustanovení týkající se zvýšení odškodnění podle § 7 odst. 3 skutečně neobsahují žádné hledisko, které by spočívalo v „běžných“ či „neběžných“ poměrech škůdce. K příjmům žalovaného nelze z hlediska ustanovení § 7 odst. 3 cit. vyhlášky přihlížet. To však na závěrech shora uvedených nic nemění.

Odvolací soud proto napadené výroky ve věci samé jako věcně správné podle § 219 o.s.ř. potvrdil.

Změnil však výrok napadeného rozsudku o nákladech řízení mezi účastníky. Dospěl k závěru, že v řízení před soudem prvního stupně je nutno respektovat především to, že žalobce požadoval 100 % odškodnění a neuznával své spoluzavinění ve 25 %, o kterém bylo posléze soudem rozhodnuto mezitímním rozsudkem. Toto je nutno především zohlednit v nákladech řízení před soudem prvního stupně. Následně je nutno vzít v úvahu, že žalobce požadoval vysoký násobek zvýšení ztížení společenského uplatnění, tedy odškodnění, které zcela závisí jednak na znaleckém posudku a jednak na úvaze soudu. Z tohoto pohledu by měl dostat plné náklady řízení před soudem prvního stupně. Důraz na to, že úvaha soudu, ani znalecký posudek se však netýkal základu věci (znalecký posudek týkající se základu nelze ve smyslu § 142 odst. 3 zohlednit) vede k závěru, že musí být uplatněn § 142 odst. 2 o.s.ř. a žalobci (byť z celkového pohledu převážně neúspěšnému, avšak úspěšnému ze 75 % základu) přiznat polovinu vynaložených nákladů řízení před soudem prvního stupně. Náklady řízení vynaložené žalobcem před soudem prvního stupně představují částku 250.946,- Kč, z níž jedna polovina činí 125.473,- Kč.

Částka 250.946,- Kč představuje především odměnu advokáta. Odvolací soud dospěl k závěru, že v tomto případě je nutno pro výpočet odměny použít vyhl. č. 177/1996 Sb., byť řízení u okresního soudu bylo zahájeno již za účinnosti vyhl. č. 484/2000 Sb. Tento závěr vychází z ustanovení § 151 odst. 2 věta za středníkem o.s.ř. Podle uvedeného ustanovení postupuje soud podle ustanovení zvláštního předpisu o mimosmluvní odměně, kterým je právě vyhl. č. 177/1996 Sb., odůvodňují-li to okolnosti případu. V tomto případě je důvodem pro užití vyhl. č. 177/1996 Sb. skutečnost, že řízení bylo zahájeno ohledně předmětu v hodnotě 39.450,- Kč, avšak v průběhu řízení byla žaloba rozšířena až na 7.875.000,- Kč, aby posléze při posledním jednání byla částečně vzata zpět, takže předmětem rozhodování soudu

prvního stupně zůstala částka 5.935.837,50 Kč. Použití paušální odměny podle vyhl. č. 484/2000 Sb. by za této situace nebylo spravedlivé.

Vyhláška č. 177/1996 Sb. stanoví odměnu podle jednotlivých úkonů právní pomoci, které advokát učinil. V době, kdy předmět řízení, resp. tarifní hodnota ve smyslu § 7 cit. vyhlášky činila 39.450,- Kč, učinil advokát celkem 6 úkonů po 1.750,- Kč, což je 10.500,- Kč. K tomu je nutno připočíst 450,- Kč režijního paušálu, takže za dobu do rozšíření žaloby činí náklady 10.950,- Kč. Úkony spočívaly v převzetí věci, žalobě, jednání u okresního soudu dne 20.9.2001, které trvalo přes 2 hodiny, jednání u okresního soudu dne 11.12.2001, porada s klientem o znaleckém posudku dne 3.7.2002. Odvolací soud nezapočetl jako úkon jednání dne 15.1.2001, protože toto jednání proběhlo u opatrovnického soudu, nikoliv v řízení o náhradu škody.

Dne 17.10.2002 rozšířil žalobce svou žalobu na částku 7.875.000,- Kč. V době, kdy tarifní hodnota činila uvedenou částku (ve smyslu § 7 cit. vyhlášky), učinil advokát následující úkony právní služby : poradu s klientem dne 16.10.2002, podání spočívající v rozšíření žaloby ze dne 17.10.2002, jednání u okresního soudu 17.10.2002, které trvalo přes 2 hodiny, odvolání proti mezitímnímu rozsudku, účast u odvolacího jednání dne 26.2.2003, vyjádření žalobce k dovolání a účast u jednání okresního soudu dne 13.12.2004. K částečnému zpětvzetí žaloby došlo až v průběhu tohoto jednání, takže toto jednání je nutno započítat v tarifní hodnotě ještě nesnížené. Advokát tak učinil v této době celkem 8 úkonů po 24.950,- Kč, celková odměna tedy představuje částku 199.600,- Kč. K tomu je nutno připočítat ztrátu času 200,- Kč, jízdné 197,- Kč (k odvolacímu soudu a zpět) a ze všech položek také 19 % DPH, které představuje částku 37.999,- Kč. Celkem činí odměna za dobu, kdy tarifní hodnota představovala částku 7.875.000,- Kč, 237.996,- Kč. S připočtením odměny za předchozí období (viz shora) 10.950,- Kč činí odměna advokáta za celé řízení 248.946,- Kč. Náklady řízení tvoří však nejen tato odměna, ale ještě 2.000,- Kč zálohy, které žalobce zaplatil na znalecký posudek. Celkem tedy žalobce vynaložil na náklady řízení před soudem prvního stupně částku 250.946,- Kč. Jak již shora řečeno, žalovaný je povinen mu nahradit však jen jednu polovinu z této částky, tj. 125.473,- Kč.

Pokud jde o náklady odvolacího řízení, odvolací soud vyšel z úvahy, že v tomto stadiu řízení žádný z účastníků neměl ve věci plný úspěch, přičemž však úspěch žalobce byl z hlediska finančního nepoměrně menší, než úspěch žalovaného. Přitom však rozhodnutí potvrzující zamítavý výrok je jednoznačně rozhodnutím, které záviselo na úvaze soudu a z tohoto pohledu by měl mít žalobce nárok na náhradu nákladů odvolacího řízení zcela ve smyslu § 142 odst. 3 o.s.ř. Přesto však odvolací soud náhradu žalobci nepřiznal (stejně jako ji nepřiznal žalovanému), neboť kombinace shora uvedených okolností vede k závěru, že úspěch i neúspěch každého z účastníků v odvolacím řízení byl stejný, resp. přesahoval-li úspěch některého, uplatní se ustanovení § 150 o.s.ř. Rozdílnost oproti situaci před okresním soudem je v tom, že v odvolacím řízení již úspěch žalobce v základě věci (75 %) sporný nebyl, proti základu věci již žádné odvolání nesměřovalo. Úspěch žalobce v mezitímním rozsudku nalezl výraz jen v prvostupňových nákladech.

Výrok o nákladech řízení ve vztahu ke státu odvolací soud změnil v souvislosti s tím, že v základu věci měl převážný neúspěch žalovaný, a proto žalovanému uložil povinnost zaplatit České republice náklady státem vynaložené v částce 2.118,- Kč. Podle § 148 o.s.ř. je žalovaný, který nese odpovědnost za škodu žalobce ze 75 % nákladů státem v tomto řízení vynaložených. Stát vynaložil v tomto řízení celkem 10.824,- Kč, z čehož však 8.000,- Kč bylo kryto zálohami účastníků. Znalečné bylo tedy především čerpáno z těchto záloh a stát vyplatil ze státních prostředků na znalečné pouze zbytek, tj. částku 2.824,- Kč. Z této částky je žalovaný povinen státu nahradit 3/4, tj. 2.118,- Kč. Žalobce by měl zaplatit státu zbylou 1/4, ale vzhledem k tomu, že jsou u něj podmínky pro osvobození od soudních poplatků, protože jde o osobu, která není výdělečně činná, nebyla mu tato povinnost uložena.

Výrok v odstavci VI. byl změněn tak, že žalovanému se povinnost zaplatit soudní poplatek z návrhu na zahájení řízení neukládá. Odvolací soud k tomuto rozhodnutí vede zjištění, že okresní soud přiznal žalovanému osvobození od soudních poplatků zcela usnesením ze dne 31.3.2005, č.j. 2 C 75/2001-214. Toto usnesení je pravomocné. Za této situace je nutno zohlednit ustanovení § 138 odst. 1 o.s.ř. věta druhá, podle které má přiznané osvobození zpětnou účinnost. Z toho vyplývá, že odvolací soud nemůže již žalovanému uložit soudní poplatek 48.440,- Kč z návrhu na zahájení řízení, ani takový výrok potvrdit. Proto byl tento výrok změněn tak, že se žalovanému zaplacení soudního poplatku neukládá.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku není dovolání přípustné, ledaže dovolací soud na základě dovolání podaného do dvou měsíců od doručení tohoto rozsudku k Nejvyššímu soudu ČR v Brně prostřednictvím Okresního soudu ve Strakonici dospěje k závěru, že jde ve věci samé o rozhodnutí zásadního právního významu.

Pokud by nebyla povinnost v tomto rozhodnutí stanovená včas a řádně splněna, může oprávněný podat návrh na výkon rozhodnutí (na exekuci).

Krajský soud v Českých Budějovicích
dne 18. května 2005

JUDr. Milena B a b k o v á
předsedkyně senátu

